Fj 5047
ETI9

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXIX. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM · ÁRA: 1,80 FT · 1987. FEBRUÁR 12.

Idén is Skála-díj!

Változatlan feltételek, szervezettebb lebonyolítás

Mint ismeretes, a Skála-COOP kezdeményezésére a Skála-COOP és egyetemünk között létrejött megállapodás értelmében a Skála-COOP a hallgatók mind színvonalasabb szakmai és közéleti tevékenységének ösztönzésére *évente 400 ezer forintot bocsát az egyetem rendelkezésére.* E keret nagy részéből az idén is — *komplex értékelés alapján — az évfolyamok legjobb eredményt elérő hallgatóinak jutalmazására kerül sor.*

Ebből az I., II., III. és IV. évfolyamon évfolyamonként *egy 40 ezer forintos I. díj, egy 20 ezer forintos II. díj és egy 10 ezer forintos III. díj kerül évente kiosztásra.*

A komplex értékelés és rangsorolás idén is a következő tényezők és pontszámaik alapján történik: *1. Tanulmányi eredmény 40, 2. Szakmai tevékenység 14, 3. TDK 20, 4. Mozgalmi, közösségi munka 7, 5. Közművelődési munka 7, 6. Sporttevékenység 7. 7. Értékelőbizottság pontszáma 5. Összesen 100 pont.*

A pályázók összpontszáma az alábbiak szerint képződik:

1. Tanulmányi eredmény (40 pont). A két félév tanulmányi eredményének együttes átlaga legyen legalább 4,0. A 4,0 20, az 5,0-ás együttes átlag pedig 40 pont értékű. 4,0 és 5,0 között lineárisan emelkedik a pontszám.

A tanulmányi átlagot a dékáni hivatalok igazolják.

2. Szakmai tevékenység (14 pont). Az értékelés legfőbb elemei: tanulmányi verseny, házi dolgozatok, demonstrátori munka, fakultatív tárgyakból elért teljesítmények, szakmai gyakorlat, tananyagkorszerűsítésben való részvétel, szakmai publikációk, az SG-ben végzett oktatómunka, az ECONOMIX-ban, a szakkollégiumokban, az AIESEC-ben végzett szakmai munka stb.

Az értékelést az illetékes oktatók, illetve az érintett diákközösségek véleményének figyelembevételével a dékánok végzik.

3. Tudományos diákköri munka (20 pont). Itt az elfogadott TDK-dolgozatok számát, helyezését kell a tavalyi módon figyelembevenni.

Az értékelést a hallgatói tudományos tanács végzi.

4. Mozgalmi, közösségi munka (7 pont). Az értékelési szempontok: KISZ-munka, hallgatói pártcsoportban végzett munka, kari és egyetemi tanácstagi munka, kollégiumi munka, szak- és munkabizottságokban végzett tevékenység, az AIESEC, sport, közművelődés stb. területén végzett szervezési munka stb.

Az értékelést az érintett alapközösségek javaslatai figyelembevételével a KISZ-bizottság végzi.

5. Művészeti tevékenység (7 pont). A művészeti együttesekben végzett aktív tevékenység, művészi, írói, újságírói, versmondói munka képezi az értékelés alapját.

Az értékelést az érintett alapközösségek javaslata figyelembevételével a közművelődési bizottság végzi.

6. Sporttevékenység (7 pont). Az értékelést a testnevelési tanszék részvételével megfelelő társadalmi sportbizottság végzi.

7. Az előző tényezőkbe nem illő, ott nem értékelhető tényezők, az általános emberi magatartás figyelembevétele (5 pont).

E pontokat — az összbenyomás alapján — az értékelőbizottság adja.

Az évfolyamrangsorok 1—3. helyezettjein kívül a további kiemelkedő eredményeket elérők sorrendjét is nyilvánosságra hozzák, ők emlékplakettet és jutalmat kapnak.

A Skála-COOP díjai pályázati úton nyerhetők el. *Újdonság, hogy a pályázatokat az erre a célra készített kérdőíven kell a II. félévi vizsgaidőszak végén leadni.*

A tavalyinál jobb, egységesebb elbírálást szolgálja maga a számítógépen feldolgozandó kérdőív, illetve a tavaszi próbafelmérés.

A díjakat a fenti szempontok alapján háromtagú bizottság ítéli oda. E bizottság tagjai: a Skála-COOP vezérigazgatója, a rektor és a KISZ-bizottság titkára vagy megbízottjaik.

A lebonyolítást az egyetemi ifjúsági bizottság koordinálja.

A díjak kiosztására az 1987. szeptemberi tanévnyitón kerül sor.

Vendégek az egyetemen

Támogatják az egyetem javaslatait

A Budapesti Pártbizottság január 30-án „egyetemi napot" tartott. Ennek keretében meglátogattak három nagy egyetemet, a SOTE-t, az ELTE-t, és a Közgázt. *Csáki Csaba* rektor, *Dobrovits Iván* rektorhelyettes, és *Szarvas László,* az egyetemi pártbizottság titkára a következő vendégeket fogadta: *Hajdú Istvánt,* a budapesti pártbizottság titkárát; *Lehoczky Istvánt,* a budapesti pártbizottság osztályvezetőjét; *Kővári Tibort,* az MSZMP KB TKK osztály alosztályvezetőjét; *Török Imrét,* a Művelődési Minisztérium egyetemi és főiskolai főosztályának vezetőjét; *Véghelyi Józsefet,* a Művelődési Minisztérium Terv és közgazdasági főosztályának vezetőjét; *Kreszán Albertet,* a Középületépítő Vállalat vezérigazgatóját.

A látogatást több szempont indokolta. Egyrészt a XIII. kongresszus, a budapesti pártértekezlet politikai támogatást ígért az egyetemnek, többek között az MKKE rekonstrukcióját. Másrészről a mérhető és látványos eredmények mellett nyugtalanság érzékelhető a végrehajtás körül a pénzügyi feltételek korlátozottsága miatt. Az egyetem politikai közhangulatában a rekonstrukció állása, formálódása kiemelt helyen szerepel.

A helyzet áttekintését, tárgyszerű információk gyűjtését (további javaslatokhoz a vezetés számára) szolgálta ez a találkozó.

A vendégek először *Huszár Ernőné* könyvtárigazgató vezetésével megtekintették az egyetem központi könyvtárát, ahol Dobrovits Iván tájékoztatást adott a rekontsrukció előzményeiről, a megvalósulás üteméről, a menetközben felmerült problémákról és szerzett tapasztalatokról. Hangsúlyozta, hogy a felújítást az egyetem úgy tudta a megvalósítás útján tartani, hogy közben sem korlátozni, sem szüneteltetni nem kellett az oktatást.

Ezután a küldöttség az egyetem vezetőivel a rektori tanácsterembe vonult, ahol megvitatták a képzéskorszerűsítési munkálatoknak a rekonstrukcióval összefüggő kérdéseit a jövő szempontjából. Az egyetem vezetése a rekonstrukcióval összefüggésben nyomatékosan kérte a segítséget a következő problémák megoldásához:

— a tornaterem ügye,

— a számítástechnikai eszközpark beszerzése,

— a kollégiumi helyzet javítása,

— valamint az építkezés ütemének tartásához szükséges pénzeszközök, munkaerő biztosítása.

A vendégek a tájékoztatás alapján tanulságosnak tartják az MKKE rekonstrukciós folyamatát, és a továbbiakban is támogatják az egyetemi javaslatokat, a fölvetődött kérdések megoldásához.

B. J.

Körséta a könyvtárban

Megkérdeztük...

A felvételi botrányról

AZ ELMÚLT ÉV egyik legnagyobb port felkavart, sok pletykát elindító eseménye a jogi kari felvételi csalás volt. A Népszabadság január 10-i száma — a botránnyal foglalkozó cikkében — arról tájékoztatott, hogy a visszaélések főszervezői más egyetemek, főiskolák (így az MKKE) felvételi feladataihoz is hozzáfértek és kiárusították azokat.

Az elmúlt három hét folyamán a napilap hírt adott arról, hogy a csalással bekerült hallgatókat az ELTE és a SOTE is kizárta. Természetszerűleg adódott a sokakat izgató kérdés, van (volt-e) egyetemünkön ily módon bejutott diák, s ha igen, mi a büntetése?

Kupcsik József oktatási rektorhelyettes:

— Egyetemünkön nincs olyan hallgató, aki csalás útján nyert felvételt. Az egyetemre való — a Népszabadság január 10-i cikkében tett — hivatkozás azon a tényen alapul, hogy 1986-ban volt egy olyan felvételizőnk, aki — a nyomozás szerint — részt vett a csalás elkövetésében. A közlés szemszögéből az volt a meghatározó, hogy az illető az MKKE-re jelentkezett, itt felvételizett.

Egyetemünkről azonban senki nem működött közre a csalásban, a felvételizőt nem is vettük fel, mivel nem érte el a felvételi ponthatárt, teljesítménye alapján — átirányítási kérelmének megfelelően — az egyik főiskola vette fel.

★

A NÉPSZABADSÁG már említett számában a tények és a felsőoktatási intézmények olyan csoportosításban és szövegkörnyezetben szerepeltek, ami alapján a felvételi vizsgák rendjét nem ismerő olvasók (a cikk utáni reagálásokat hallva sokan lehetnek!) arra gondolhattak, hogy az ELTE-n kívül felsorolt intézményekben, azok felvételijén, azok oktatóinak részvételével is történt visszaélés, holott ez nem fedi az igazságot.

Ezt tette szóvá a lap január 22-i számában a „Szót kér az olvasó" rovatban Horn Miklós, a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola főigazgatója. Ezzel kapcsolatban nemcsak az felháborító, hogy a visszaélésekre egyáltalán sor kerülhetett, és a bűnösök több éven keresztül folytathatták üzelmeiket — hanem az is, hogy, bár a lap elismerte a fentiekben leírt félreérthető megfogalmazást, még csak elnézést sem kért, sőt...

Ugyancsak a Népszabadságban, a január 19-i számban az első oldalon arról tudósítanak, hogy „Budapesten — volt munkásszállók megvásárlásával — a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem négyszázzal több kollégistát tudott elhelyezni." Ezzel szemben a tények: *egy* volt munkásszálló megvásárlásával — melynek 420 férőhelyéből csak 270 a Közgázé! — pótolni tudta a törökbálinti helyek megszűnését.

Ezt egyetemünk KISZ-bizottsága levélben közölte a napilap szerkesztőségével, azonban az a mai napig nem jelent meg. (II. 9.) A KISZ-bizottság egyik munkatársának telefoni érdeklődésére válaszolva azt közölték — sűrű bocsánatkérések közepette —, hogy sajnos, a január eleje óta folyó „Lopjuk az időnket" vitasorozat miatt nem működik a „Szót kér az olvasó" rovat, ezért nem jelent meg eddig a pontosítás, mire pedig a vitasorozat véget ér, már aktualitását veszti a helyesbítés.

Túl azon, hogy a kifogás nem valós — például január 22-én Horn Miklós levele is a „szünetelő" rovatban jelent meg, továbbá akkor sem tud az egyetem négyszázzal több hallgatót elhelyezni! — egy-két „apróság" figyelmet érdemel.

Egyrészt, a tavaly hatályba lépett sajtótörvény kimondja a *hiteles, gyors* és *pontos* tájékoztatás kötelezettségét, ami vonatkozik minden újságra, a Népszabadságra is. Másrészt, ez *érdeke is* minden lapnak, különben elvesztheti a hitelét az olvasók előtt (mellékhatásként pedig ronthatja a tömegkommunikációs eszközök szavahihetőségét és az újságírók presztízsét).

Fokozottan vonatkozik ez egy átlagosan közel 700 ezer példányban megjelenő lapra — ahol éppen a nagy példányszám miatt egyetlen „apró pontatlanság" sem jelentéktelen.

J. B.

Lépéskényszerben

Utazások, táborozások!

1. A KISZ-bizottság nemzetközi kapcsolatai alapján ebben az évben is sor kerül a finn testvériskolával lebonyolítandó sportcserére. Ezért olyan 10 tagú baráti társaságok jelentkezését várjuk, akik eleget tesznek az alábbi feltételeknek:

a) 5-5 vagy 6-4 arányban legyenek fiúk és lányok.

b) Angolul megfelelő társalgási szinten tudjanak valamennyien (ezt teszteléssel ellenőrizzük).

c) Elfogadható szinten sportoljanak. Mivel a csere sportcsere, ezért ez is fontos szerepet játszik.

d) Valamilyen közéleti tevékenységet mutassanak fel, melyet ellenőrizni fogunk.

e) Fedezzék a finn diákok itt-tartózkodásának költségeit, valamint szeptemberben saját kiutazási költségeiket is (kb. 5000 Ft).

A finn diákok előreláthatólag április elején érkeznek egy hétre, míg a magyar diákok szeptember végén utaznak Helsinkibe, ugyanennyi időtartamra.

A jelentkezéseket a KISZ-bizottságon adjátok le február 27-ig. A teszt írásáról később értesítünk.

2. Az idén először kerül sor a stockholmi közgazdasági főiskolával való cserére. A feltételek itt is hasonlóak (nyelvtudás, közéleti tevékenység, pénzügyi fedezet). Itt április végén, május elején küldünk ki öt diákot egy Svédországban rendezendő találkozóra, melyen Európa több országából érkező közgazdászhallgatók vesznek részt.

Erre a lehetőségre egyénileg lehet jelentkezni. Jelentkezési határidő szintén február 27.

3. Ebben az évben is megrendezzük miskolci építőtáborunkat július 6—25-ig. Ide elsősorban elsősöket várunk, de jöhetnek felsősök is. Ez a tábor előfeltétele a későbbi külföldi építőtáborozásoknak. Sok fiú jelentkezését várjuk!

A tábor programjáról, az ott lévő munkáról, szórakozási lehetőségekről a Térkép és a kiosztásra kerülő szórólapok adnak részletesebb tájékoztatást.

Jelentkezni lehet folyamatosan a kiosztott szórólapok alsó részének kitöltése után. Várunk benneteket, kedves elsős barátaink!

KISZ-bizottság
nemzetközi szakbizottsága

Kitüntetettek, tisztségviselők

A Közgazdasági Társaság február első hét végéjén tartott közgyűlésén kitüntetések átadására is sor került. A társaságban végzett eredményes munkájáért a közgazdasági díjat kapta Bácskai Tamás, egyetemünk professzora. Széchenyi István-emlékérmet adományoztak Forgács Csaba docensnek, Cotel Kornél egyetemi tanárnak és Ollé Lajos egyetemi tanárnak.

A társaság elnöke továbbra is Csikós-Nagy Béla nyugalmazott államtitkár, új főtitkára Kemenes Ernő, az Országos Tervhivatal Tervgazdasági Intézetének igazgatója, egyetemünk Népgazdaságtervezési Intézete társadalmi és művelődéstervezési osztályának vezetője lett. A társaság ifjúsági tagozatának elnöke ezentúl Dobák Miklós adjunktus.

Téli szakmai tábor

A Rajk László Szakkollégium Szegeden rendezte meg január 25—30. között hagyományos téli szakmai táborát. Az egyhetes táborozás jó alkalom volt arra, hogy az év közben működő kurzusok ilyenkor többnapos intenzív munkát végezhessenek. Az elsős, illetve a nem szakkollégista felsőbb éves diákok részére is alkalom nyílt különböző szakmai körökön való részvételre, nevezetesen politológia, szociológia, vállalatgazdasági, számítástechnikai témakörben, illetve Kornai János A hiány című művének feldolgozásában. Az esti programok között — a jó hangulatú beszélgetések mellett — Hegedüs András tartott előadást párttörténeti témakörben. Bokros Lajos és Herczog László beszélgetett velünk egy frissen elkészült új reformkoncepcióról, utolsó este pedig Milos Forman: Tűz van babám című filmjét élvezhette a tábor száz diáknál is több résztvevője. Lapunk 4. oldalán az említett két előadás rövid ismertetésére kerül sor.

Egyetemistáink sikere

Az országos főiskolai vívóbajnokságon a Közgáz színeiben második helyezést ért el Lotz Péter, hatodik lett Tarnóczi Zoltán és bejutott a középdöntőbe Okányi Dezső.

KISZ-bizottsági tábor

Új programot!

A KISZ-bizottság idei téli táborán Tahitótfalun (amelyen a testület tagjai, szaktitkárok és KISZ-aktivisták, összesen 24-en vettek részt), áttekintették a KEN szervezésének helyzetét, címet adtak a tervezetten kéthetente megjelenő új KISZ-es kiadványnak: KISZ-bizalmas, javasolták a KISZ-bizottságnak, hogy ezentúl a nulladik és az első évfolyam kivételével csak pályázati rendszerben osszák el a rendelkezésre álló pénzt, és a testület feladatait hat részre osztva, az azok figyelemmel kísérésének felelősségét a testület hat vezető személyisége között osszák fel. A szorosan a testületet érintő kérdések között végül saját kérésükre felmentették a KISZ-bizottság két évismétlő tagját, Foltányi Árpádot (II. évf., tervgazd.) és Lenger Csabát (IV. évf., tervgazd.). Helyükre egyelőre csak egy tagot, Gáspár Tamás IV. évfolyam tervgazd. szakos hallgatót kooptáltak.

A táborban megvitatták a KISZ-szervezet új politikai programjának kérdéseit. Ezzel kapcsolatban a KISZ KB „Jövőnk a tét" című felhívásáról az a vélemény alakult ki, hogy a kongresszusi rétegprogram többet mond az egyetem diáksága számára, mint a felhívás. A résztvevők úgy foglaltak állást, hogy a KISZ-szervezet saját programjának országos kérdésekben is véleményt kell mondania, egyfajta radikalizmust képviselve, ugyanakkor e nézetekben az egyetemi teendőkre is reflektálva. A szervezet politikai akaratának ilyetén megfogalmazását az egyetem más diákcentrumaival együtt, azok szellemi tőkéjét is bevonva szeretné megtenni.

Ezt az együttműködést már az egyetem új szervezeti és működési szabályzatának véleményezésekor meg akarják kezdeni. (Ennek jóváhagyásában egyetértési joga van a KISZ-bizottságnak.)

A tábor résztvevői javasolták a KISZ-bizottságnak, hogy a küldöttgyűlést március 26-ára hívja össze.

K. S.

Az ÉV tábora

Tulajdonképpen az izgatott az egészben a legjobban, hogy alig néhány nappal életünk első vizsgái után vajon lesznek-e olyanok, akik úgy vélik, a legjobb pihenés egy hétvége az elsős táborban. (Nos, voltak ilyenek, méghozzá nem is kevesen. Pedig már a cím sem volt túl bizalomgerjesztő: ÉV UV (Évfolyamvezetőség Utó-pia Velence tábora). És ha lesznek is ilyenek, vajon nem undorodik-e vizsgákban elgyötört testük-lelkük mindenféle pártalapítástól, korteshadjárattól, forgószínpadtól, vetélkedőtől.

Nos, előzetes aggodalmaim kishitűségnek bizonyultak, hiszen pénteken este közel kilencvenen vacsoráztunk a frissen birtokba vett velencei KISZ-táborban, melyet némi öniróniával ÉV UV-nak neveztünk. Persze, szép számmal tartottak velünk az instruktori testület reprezentátorai is. Tőlük tudtuk meg azt is, hogy ez a tábor már az első nap elején sikeresnek nevezhető, mert az elsősök száma meghaladja az instruktorokét, s az eleddig nem minden évben volt így.

Már az első este — mérsékelt lelkesedés közepette — megalakultak a „pártok", melyek közül egynek szombat estig tartó nagy vetélkedősorozat végére kellett legyőznie a konkurens pártokat és megdöntenie a kormánypártot (ÉV). Nos, ha azt állítanám, hogy a küzdelem mindvégig ádáz és vérre menő volt, akkor alighanem túloznék.

Persze, azért senki sem adta könnyen magát:

A Majd Holnap Szövetség (MHSZ) vagy más néven EHE (Egyetemi Halogatók Egyesülete) szellemességben verhetetlen volt (de reklamálásban is), az Ex KP (később SEX K. P.) labilis lelkiegyensúlya, s önfeloszlatása ellenére rendkívül szívósan küzdött; a Konta (-ktus) Dóra-csoport kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtva, biztosan vette az akadályokat. Sajnos azonban egyikük se bírt a Nőtlen-Szomjan Párt agresszív játékstílusával. Ez a csoportosulás még a politikai megfélemlítés eszközeitől sem riadt vissza (pl. egy obstrukciós válság közben elrabolta a kormányszóvivőt), s ez meghozta gyümölcsét: az ő jelöltjük kapott jogot a kormányalakításra. A dicsőséget meg kellett osztaniuk a tábor nagy felfedezettjével, Balázs Józseffel, aki félévi jegyei alapján elnyerte az Átlagos Közgazdászhallgató büszke címet és ezzel (talpig szürkébe öltöztetve) örökre kilépett a szürkeségből.

Persze, nem minden program telt el a választási küzdelmek jegyében. Ez meg is látszott az érdeklődésen, hiszen pl. a Forgószínpad — melyet a tevékenységcentrumok rendeztek — igen csekély lelkesedést ébresztett az elsősökben.

No, de ne panaszkodjunk, hiszen az átlagos buzgalomban így is felülmúlta az előzetes várakozásokat. Ez pedig manapság nem kis dolog. S ha ez az „UV" nem is lesz az év tábora, azért az biztos, hogy az ÉV első komoly megmozdulása ez volt.

Bajnai Gordon

A Társadalomtudományi Klub tábora

A KISZ-bizottság társadalomtudományi klubja 1987. február 20—22-én (péntek—vasárnap) a gyöngyösi főiskola épületében társadalomtudományi tábort rendez az érdeklődők számára.

A tábor előzetes programja:

Pénteken a klub mellett működő kurzusok bemutatkozása; beszélgetés Pásztor Miklóssal (MKKE): Politikai viszonyok, politikai érdekcsoportok az '50-es, '60-as években Magyarországon címmel; zenés beszélgetés főként a határokon túli magyar irodalomról Czipott Géza zeneszerző-gitáros-énekessel és Filep Tamással; a Tűz van babám című film.

Szombaton vendégeink: a hvg szerkesztői (a lapról, a nyilvánosságról, gazdaságunk helyzetéről); Varga Mihály pszichológus vezetésével: Konfliktusok a közösségben (pszichológiai játékok); utána Kátai Zoltán: régi magyar énekek, majd magyar táncház.

A vasárnapi előadás témája a gazdasági reform kilátásai, előadónk: Lengyel László.

A táborba a péntek 12.35-ös, a Keletiből induló gyorsvonattal utazunk.

Az útiköltséget a résztvevők, az ebédet, a vacsorát és a szállást a klub fizeti.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk! A KISZ-bizottságon levő füzetben lehet jelentkezni.

A tábor szervezői

Tudósítás két hét múlva

Parázs vita a honvédelmi fórumon

Már decemberben izgalmat keltett az első évfolyam hallgatói között az a hír, hogy ezentúl a sorkötelességet teljesített fiúknak is kötelező a honvédelmi ismeretek tárgyból beszámolni, ellentétben a korábbi gyakorlattal. Erről tartott fórumot február 9-én a védelemgazdasági kutatócsoport. A forró hangulatú fórumról és az azt követő beszélgetésről dr Gulyás Kálmánnal, a kutatócsoport vezetőjével és helyettesével, dr. Kovács Attilával következő számunkban közlünk részletes beszámolót.

1987 olyan, mint 1978

Balassa Ákos az egyetemen

Gazdasági helyzetünk jellemzésére ezt a címben jelzett megközelítést használva kezdte a január 29-i pártnap előadója, *Balassa Ákos* az OT főcsoportfőnöke az előzetesen eljuttatott kérdésekre adandó válaszait.

Összefoglalta az ismert helyzetet: Az 1978—84 közti külgazdasági egyensúlyjavulás ára a felhalmozás radikális csökkentése, a társadalmi feszültségek növekedése volt, ráadásul ezen időszakban nem következett be a struktúra átalakulása. *1985-ben* részben ezek következtében, részben a cserearányok erőteljes romlása miatt, részben a dollár gyengülése folytán *majdnem másfél milliárd dollárral nőtt az adósságállomány. 1986-ban* a '85 nyomán tett intézkedések gyengé hatása következtében és a káros fejlemények folytatódása miatt *ez a folyamat felerősödött*, tendenciává vált. *Az „eredmény", újabb két és fél milliárd dolláros adósságállomány-növekedés.* Mindezek következtében *erősen romlott az ország hitelképessége, és ha 1987 nem hoz gyökeres változást, akkor számítanunk kell arra, hogy gazdaságunk működési feltételeiben törésszerű romlás következik be.*

A kritikus helyzetből való *kimozdulásra* a növekedés — egyensúly — szerkezetátalakítás követelményeinek optimális egyensúlyi arányai szempontjából *a szakértők három alternatívát tartanak számon:*

— 8-10 százalékos növekedés bázisán dinamikus szerkezetátalakítási politika;

— nulla növekedés mellett visszafejlesztés és a felszabaduló erőforrásokra alapozva szerkezetátalakítás;

— mérsékelt növekedés mellett a struktúraváltás folytatása, ugyanakkor a leggazdaságtalanabb tevékenységek sürgős felszámolása.

Az előadó ezek után sorra vette az egyetem párttagjai által előzetesen feltett kérdéseket.

Ebből két csoportot kiválasztva, *előbb a gazdaságtalan területekre vonatkozó megjegyzésekből válogatunk.* Arra a kérdésre, hogy a változó értékítéleteket megtestesítő szabályozórendszerek váltakozása mellett hogyan lehet megítélni *mi a gazdaságtalan és mi nem* az, Balassa Ákos elmondta, hogy bizonyos ágazatok *(szénbányászat, kohászat, a gépipar egyes ágai) bármely szabályozók esetében gazdaságtalanoknak bizonyultak és bizonyulnak.* Ez évtizedek óta így van. Mint megtudtuk — egy másik kérdés kapcsán — bizonyos világbanki hiteleket, amelyek rendelkezésünkre állnának, azért nem tudunk felvenni, mert a vállalatok a meghirdetett pályázatokra nem képesek jelentkezni az adott pénzeszközökkel finanszírozható termeléshez szükséges technológiai és szervezési feltételek hiányában.

A foglalkoztatás — infláció — bérkérdések problémakörében nagyon érdekes volt az az információ, hogy *a bérkiáramlást minden szándék és intézkedés ellenére nem sikerült fékezni.* 170 alaphiányos vállalatból, amelyek eredetileg nem emelhettek volna bért, a különböző alkuk után végül 8 maradt a limit alatt. Később ezek kezét is felszabadították, mondván, hogy miért pont ők nyolcan — akiknek nem sikerült megfelelő kapcsolatokat és felmentő indokokat találniuk — szenvedjenek hátrányt. November—decemberben, az úgynevezett kemény szabályozók ellenére, a vállalatok forgóeszközhitel-állományuk felduzzasztásával biztosították fizetőképességüket. *Mint kiderült az OT munkatársának szavaiból, nem eldöntött kérdés még az, hogy az infláció révén a kormányzat szétosztja-e a gazdasági szerkezetváltás terheit, vagy a leépítésre ítélt ágazatokra háritják e terheket.*

A bérkérdésekre adott válaszok között hangzott el, hogy ha egyes alapvető fogyasztási cikkek ára az idén emelkedik — és ez nagyon valószínű —, akkor például a gyed, vagy az egyetemisták jövedelemkiegészítése is növekedni fog. A felsőoktatási dolgozók csak akkor számíthatnak az idén béremelkedésre, ha erre pótlólagos forrásokat sikerül előteremteni. A béremelések prioritási sorában ugyanis ez a réteg lejjebb sorolódott az idén béremelésben részesülő rétegekhez képest.

K. S.

A KISZ KB felhívása

Jövőnk a tét!

FIATALOK!

Történelmi sorsfordulót élünk. *Nehéz, fájdalmakkal is járó fejlődés útjára lépünk, mely biztató kilátást igér,* vagy a mi korosztályunk számára ismeretlen társadalmi-gazdasági bizonytalanság jelenti jövőnket? Másképpen fogalmazva: képesek vagyunk-e új lendületet venni, vagy lemaradunk az egyre kiélezettebb nemzetközi versenyben. E kérdésekre a válasz még nem dőlt el. **Szándékunk egyértelmű, de az igazi felelet a mindennapi cselekvésben születik.**

NE VÁRJUNK MÁSRA!

Többségünk tenni akar, vitatkozik, bírál, változásokat sürget. Sokan viszont a kivárást, a közéletből való kivonulást választják, nem hisznek a cselekvés értelmében. A „majd csak lesz valahogy", a „ha más nem tesz, akkor én sem", a „nem rajtam múlik" szemlélete azonban nem hozhat eredményt. Sorsunkért felelünk! *Nem lesznek kedvezőbbek a feltételek!* A küzdelmet más nem vívja meg helyettünk. **Saját magunk és környezetünk alakításáért vállalni kell a harcot.**

CSELEKEDNÜNK KELL!

Cselekvésre hívjuk tagjainkat, minden fiatalt. Vegyünk részt az MSZMP KB 1986. novemberi határozatának végrehajtásában! Érdekünk a társadalmi és gazdasági reformok továbbvitele. Változtatni kell dolgainkon; a mi felelősségünk is, hogy sikerül-e.

Ismerjük és ismertessük meg a párt határozatát, a társadalmi-gazdasági program lényegét. Készüljünk fel a megvalósítás során várható ellentmondásokra, konfliktusokra. Értessük meg, mit jelent és mit követel *munkahelyünkön és országosan a teljesítményen alapuló megméretés, a műszaki fejlesztés gyorsítása, a nagyobb nyilvánosság és a demokrácia.* Vállaljuk jövőnk érdekében napjaink konfliktusait, a munkaerő-átcsoportosítást, a bérek differenciálását!

Gyűjtsük össze környezetünkben a továbblépést szolgáló elgondolásokat! Teremtsünk fórumokat ezek megvalósítására. *Lépjünk fel a fejlődést gátló tényezőkkel, a döntések halogatásával, az elvtelen megoldásokkal szemben.* Ne tűrjük a korrupciót! Dolgozzunk ki javaslatokat, programot: mit és hogyan kell ésszerűbben, hatékonyabban tenni; mit kell változtatni környezetünkben; milyen helyi és országos döntésekre van szükségünk. (...)

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága

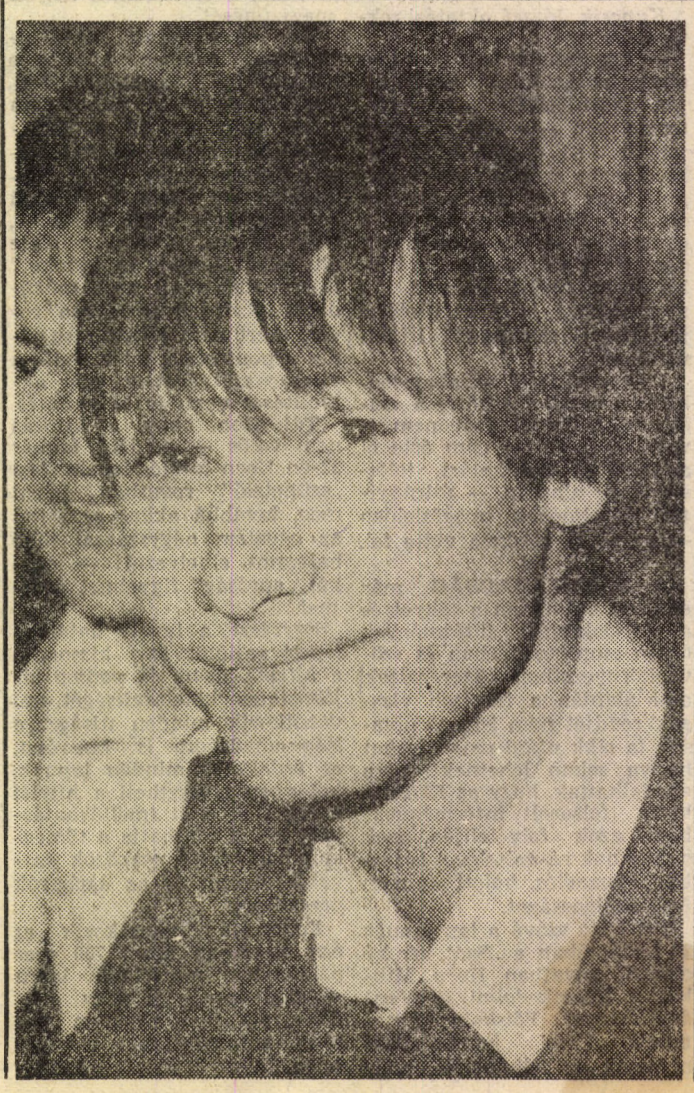

A KISZ KB egyetemi, főiskolai tábora állásfoglalása a „Jövőnk a tét!" című felhívással kapcsolatban

A felhívás számunkra a KISZ-kongresszus progresszív felsőoktatási rétegprogramjának megerősítését és következetes továbbvitelét jelenti.

A rétegprogram elsősorban *a felsőoktatás belső viszonyainak alakítására* vonatkozik, de most a felhívás alapján választ kell keresnünk

— *a gazdasági reform továbbvitelének*

— *a politikai intézményrendszer korszerűsítésének*

— *az értelmiség társadalmi helyzetének* és a képzési feltételek javításának

— *életterünk megóvásának* a felsőoktatáson túlmutató *kérdéseire is.*

Fontosnak tartjuk, hogy a KISZ-szervezetek politikai programjuk kidolgozása során fogalmazzanak meg javaslatokat, foglaljanak állást ezekben a kérdésekben és tagjaik véleményét képviseljék minden fórumon.

Ebben a munkában nélkülözhetetlen, hogy az intézményi KISZ-szervezetek megismerjék a KISZ központi szerveinek és testületeinek érdekképviseleti és programalkotó tevékenységét, hogy azok működésük során következetesen éljenek a *nyilvánosság* eszközeivel.

A KISZ KB EFT az intézményekben megfogalmazott vélemények és javaslatok alapján összegezze, képviselje és hozza nyilvánosságra a réteg álláspontját.

Indul a

Közgáz Jazz Klub

A KÖZGÁZ „JAZZ" KLUB 1987-es tavaszi sorozata február 14-én indul *a Peter Kowald trió vendégszereplésével.* Peter Kowald, a zenekarvezető — az „improvised music" egyik kimagasló egyénisége — nagybőgőn játszik. *Az együttes tagjai: Yves Chaurest,* fiatal kanadai altszaxofonos, és a délafrikai származású néger dobos, *Louis Moholo.* A félév során a magyar zenészek mellett *(Szabados György* együttesei, *Dresch* kvartett, *Grencsó Kollektíva)* számos külföldi együttes felléptetését tervezzük. Köztük olyanokat, mint a *Rova Saxophon Quartet, Leo Smith and N'da, Elliott Sharp Band, Ulrich Gumpert—Dietmar Diesner* duó, *Peter Brötzmann—Willem Breuker Quartet.*

Dietmar Diesner (NDK), a Jazz Klub vendége

A KÖZGÁZ „JAZZ" KLUB immár országos jelentőségű és a határainkon túl is ismert. Működésének szűk keresztmetszete jelenleg a szervezők munkabírása. Ráadásul ők is (említsük meg a nevüket: *Kisbenedek Péter* és *Paksi Zotán)* lassan kiöregszenek az egyetemről. Ezért kérjük, aki részt kíván venni a klub szervezésében az feltétlenül keressen meg minket a koncertek alatt a Kinizsi klubban, vagy a közművelődési titkárságon (régi épület I. em. 133.).

Czabán György

Az Amatőrfilm Stúdió várja a jelentkezőket

Harmadik éve működik a Közgáz Amatőrfilm Stúdió. E rövid idő alatt is jelentős rangot vívott ki magának a hazai amatőrfilmes életben. 1986 végéig *14 alkotó 20 filmje és 8 videoprodukciója* készült el, melyek összesen *14 díjat* nyertek a különböző budapesti és országos filmfesztiválokon. A filmeket műfaji és tematikai sokszínűség jellemzi, de kialakult egyfajta sajátos „közgázos" szemlélet, filmkészítési mód. A Stúdió *fő erőssége a műhelyjelleg,* az alkotások többsége *közös munka eredménye.* A decemberben lezajlott *Budapesti Fesztiválon* is ezzel tűnt ki a Közgáz Stúdió. A zsűri a kísérletező szellemet nagyra értékelte; *két filmet és egy videomunkát díjazott* — ám *nem mellékes a kivívott szakmai elismerés sem.*

A stúdió anyagi bázisa — az egyetem folyamatos támogatásának köszönhetően — biztosított. Ez lehetővé teszi, hogy *a stúdió ez évben is új tagok toborzását kezdeményezze.* Várjuk elsősorban a fotózás iránt már régebben érdeklődő hallgatók jelentkezését. Tervezzük, hogy részükre *filmesztétikai és filmkészítési előadásokat szervezünk,* s bevonjuk őket a stúdió munkájába. *Szuper 8-as és videótechnika áll rendelkezésre,* de természetesen *igénybe vehető a Fotóklub és a stúdió által használt Veres Pálné utcai fotólabor is.*

Az érdeklődőket február 17-én, kedden 16 órától várjuk a régi épületrész 133-as szobájában található helyiségünkben. (A közművelődési titkárság mellett.) Aki ez időpontban nem ér rá, bármikor *részletes felvilágosítást kaphat Czabán Györgytől,* a közművelődési titkárságon. Az egyetem közönsége számára február 28-án, szombaton este 8 órai kezdettel tartunk vetítést az utóbbi hónapokban készült filmekből a Kinizsi utcai kollégium pincéjében. *A vetítést a „Jazz Klubbal közösen rendezzük, Grencsó István fúvós hangszereken játszik.*

Kövesdi Gábor

1986 decemberében megrendezett vizuális művészeti hónap keretében megrendezett Diafórumon a Közgáz Fotóklub megosztott I. díjat, a Budapesti Amatőrfilmszemlén a Közgáz Amatőrfilm Stúdió egy III. és két különdíjat nyert.

A pillanat bűvöletében

A legfelszabadultabb légkörű fórumon

A miniszter válaszol

A PANORÁMA KÜLPOLITIKAI fórum mindössze egy éve működik egyetemünkön, mégis már igen neves vendégek aláírásait tudhatja albumában. Most e gyűjtemény egy miniszteri aláírással bővült nemrégiben, amikor is vendégünk volt *Urbán Lajos* közlekedési miniszter. A klub *egyik alapvető célja, hogy fórumain feloldódjanak a feszültségek, közvetlen hangulatban lehessen megvitatni az adott témakört.* Megvallom őszintén, hogy kissé izgatottak voltunk, miként is fog ez a közvetlen atmoszféra megvalósulni — bár ez ideig a meghívott újságíró, tudósító vendégeink mindig jó hangulatú találkozókat teremtettek —, de most azért mégiscsak egy minisztert láttunk vendégül. Nos, *a jelenlévők egyöntetű véleménye alapján ez volt az eddigi legfelszabadultabb légkörű fórum.*

A közel két és fél órás beszélgetésen *boncasztalra került az egész magyar közlekedésügy helyzete,* külgazdasági vetületével együtt. *Rengeteg kérdés érkezett a környezetvédelemmel kapcsolatban,* melyről a miniszter részletesen kifejtette véleményét. Megerősítette, hogy *számos intézkedés már folyamatban van a természetes környezetünk megóvása érdekében.* Az idei évtől kezdődően már *a gépjárművezetők is bírságot fizetnek, ha a megengedettnél nagyobb mértékben szennyezik a levegőt.* De a környezetvédelemmel kapcsolatos legfontosabb teendő a preventív eljárás, azaz nem engedni előidézni őket. Ennek jegyében szólt Urbán Lajos *az M0-ás körgyűrű építéséről, az ehhez kapcsolódó lágymányosi új hídról, mely tehermentesítené a néha már elviselhetetlen levegőjű Budapestet.* A költségvetés a jelenlegi VII. ötéves tervben *mintegy félmilliárd forintot irányzott elő környezetvédelemre.* Sok vagy kevés? Lehet rajta tűnődni.

SZÁMOS KÉRDÉS ÉRKEZETT *a gépkocsiimporttal kapcsolatban.* A válasz számadatokra is kitért, miszerint *a jelenlegi több mint másfél milliós állományt évi 200 ezer darabbal lenne tanácsos növelni,* amelynek beszerzése nem könnyű feladat. Legnagyobb részük valószínűleg *továbbra is szocialitsa országból fog érkezni,* megemlíthetünk némi tőkés importot (Volkswagen, Opel, valamilyen japán gépkocsi), *az igazi újdonság azonban egy japán cég hazai összeszerelőüzeme lenne. (Kb. 50 000 db)* Egy ilyen vállalkozás olyan előnyökkel járhat, mint a fejlettebb, magasabb színvonalú munkaszervezési eljárások megismerése, korszerű technológia átvételének lehetősége

KÖZPONTI KÉRDÉSKÉNT *merült fel a MÁV tevékenysége.* A gépjárműforgalommal kapcsolatban olyan relációban, hogy az alapvető feladat az utak zsúfoltságának, a gépkocsihiánynak a vasúton keresztül történő csökkentése. Ezért *a MÁV most elsődleges feladatának tekintik az utasok visszahódítását,* s ez a cél, mint versenyfokozó tényező csak a javunkra válhat. Egy hallgató felvetette, vajon meg lehetne-e azt oldani, hogy a MÁV önfinanszírozó céggé váljon. A legilletékesebb vélemény szerint nem, legalábbis a vasúttal kapcsolatos infrastrukturális beruházások nagysága miatt nem, ami magát az üzemeltetést illeti, ez már megvalósítható üzletszerű nyereséges vállalkozásként. *Ami a pályákat illeti, egy részüknél szükséges a felújítás.* Ezután Urbán Lajos megemlítette, hogy neki volt már alkalma vezetni a Párizs—Lyon közötti vonalon közlekedő szupermodern gyorsvonatot, de a 306 km/órás sebességnél sem érzett különösebben mást a vezetőfülkében, mint egy átlag gyorsvonatnál.

A vitát lezáró mottó a jövő egy nemzetközileg megfogalmazott célkitűzését tartalmozta: *„A vonat menjen kétszer olyan gyorsan, mint az autó és fele olyan gyorsan, mint a repülő". Reméljük.*

A fórumon *szó esett még az egyre nyereségesebb magyar légi közlekedés helyzetéről, a gondokkal küzdő hajózásról, és még számos problémáról.*

Bizonyos vagyok benne, hogy a haza igyekvő hallgatók e fórum után egészen más, a közlekedésről alkotott új gondolatokkal szálltak fel az őket hazaszállító autóbuszokra, villamosokra. S ha legalább elgondolkodtunk rajta, akkor már megérte az egész!

Takáts Attila
Büki Attila

Lemondott a gazdasági főigazgató!

Szerletics József gazdasági főigazgató lemondó levelet nyújtott be Csáki Csaba rektornak január 27-én.

Lemondását meggyengült egészségi állapotával indokolta. Mint írta, az elmúlt időszakban a napi 14-16 órai munka sem volt elegendő arra, hogy a gazdasági hivatal akut problémáit megoldja.

A lemondást Csáki Csaba felterjesztette Csikai Gyula művelődési miniszterhelyetteshez, miután az egyetem gazdasági főigazgatójának kinevezéséről és felmentéséről a miniszterhelyettes dönt. Ideiglenesen a gazdasági főigazgatói feladatok ellátásával a rektor Monek Lászlóné pénzügyi osztályvezetőt bízta meg.

Csörte után

Az országos főiskolai bajnokság vívóversenyére a Sportcsarnokban február elején került sor. A minden évben megrendezésre kerülő versenyen részt vett *Lotz Péter,* másodéves pénzügyszakos hallgató, az egyetem színeiben, és második lett.

A Honvéd első osztályú versenyzőjének Lotz Péternek gratulálunk az eredményéhez. Tavaly ezen a versenyen még hatodik volt, most a tizenhat versenyző közül a második helyezés kitűnő eredménynek számít. 1985-ben a junior országos bajnokságon hatodik, tavaly negyedik lett. Részt vett a junior csapatbajnokságban győztesként kétszer is. Utóbb a Sportcsarnokban a legjobb tizenhat között volt a válogató versenyen.

— *Mi a véleménye az edzőknek az eredményeidről?*

— Az edzőm és édesapám, aki egyébként sokszoros válogatott kardvívó volt —, nem mindig elégedettek az eredményeimmel, mert szerintük ennél többre lennék képes.

— *Mennyit edzel?*

— Ha nincs vizsgaidőszak, akkor heti négy-öt alkalommal napi két-két és fél órát. A vizsgaidőszak alatt nincs verseny.

— *Mióta foglalkozol vívással?*

— Nyolcadik általánosba jártam, amikor ezt a sportágat választottam. Korábban kosaraztam. Szüleim egyáltalán nem forszírozták a vívást, ugyanis a tapasztalat szerint, aki korán kezdi, az hamar ráun amiatt, mert hosszú ideig csak láberősítés folyik, és kardot ez idő alatt nem vesznek a kezükbe a sportolók.

Miután édesapámat el-elkísérgettem a versenyekre, döntöttem úgy, hogy én is vívó leszek. Szerencsére nekem mindössze fél évet kellett csak lábmunkára fordítanom. Ettől függetlenül hátrányban vagyok a velem egyidős kardozókkal szemben, mert ők sportállásban vannak, ennélfogva fele annyit edzhetek, mint ők.

— *Gondolom, bizonyos adottságokkal kell rendelkezni ahhoz, hogy eredményes legyen valaki ebben a sportágban...*

— Feltétlenül. A vívóknál az idegi megterhelés legalább olyan nagy, mint a fizikai, és nagyfokú koncentrálóképességet igényel. A külső szemlélő számára nem olyan érdekes a vívás, miután a penge alig látszik, csak a mozdulat. Igazán akkor lehet élvezni, ha az ember benne van.

— *Elég veszélyes ez a sport.*

— A tőrözés valóban az. Utóbb be is vezették a golyóálló mellény viselését. Más a helyzet azonban a karddal, nem veszélyes. A kard elsősorban vágófegyver. Erős vászonból készített mellényt hordunk. Nagy versenyeken azért előfordul, hogy jó néhány véraláfutással jövünk le a pástról. Verseny közben nem is szerzünk tudomást róla, csak otthon vesszük észre a kardcsapás nyomait.

— *A vívás mellett milyen kiegészítő sportot űzöl?*

— Minden labdajátékot szeretek, focizok, pingpongozok, kosarozok és nyáron úszom. Nyár végén két-három hetes edzőtáborozáson veszünk részt Ausztriában, Wolfsbergben. Úgy néz ki, hogy idén is oda megy a Honvéd. Ez egy csodálatos völgykatlan, melyet kétháröm ezer méter magas hegyek vesznek körül. Télen itt van az osztrákok síparadicsoma. Egy alkalommal felmászva a hegyekre, megcsodáltuk a sípályát, és azt a fantasztikus felszereltséget, ami ott van. Wolfsberg egyébként olyan, mint a tatai edzőtábor, kitűnő az ellátás.

— *Hogyan kapcsolódik a vívás és a tanulás?*

— Idén három egész hetvenegy tizedes átlagot értem el. A tanulással nincsenek problémáim. Ezt annak is köszönhetem, hogy a piorista gimnáziumban, ahol érettségiztem, magas volt a követelmény.

— *Hogy esett a választásod a Közgazdaságtudományi Egyetemre?*

— Nem volt vita afelől, hogy melyik egyetemen tanuljak tovább, ugyanis szüleim is a

közgázon végeztek. Csoporttársak voltak, belker szakon. Viszont arról, hogy milyen szakra menjek, többeket megkérdeztünk és így választottam a pénzügy szakot. Eddig nem is csalódtam benne, nekem nagyon tetszik.

— *Találkoztál-e a páston hajdani közgazdászhallgatókkal?*

— Meszéna Miklós asszókat szokott vezetni nekem. Ő is itt végzett az egyetemen. Ennélfogva is jóban vagyunk.

— *Milyen eredményre aspirálsz a sportban hosszabb távon?*

— Megpróbálok a legeredményesebb lenni. Szerencsés vagyok az edzőimmel, mert tudomásul veszik, hogy számomra első a tanulás.

H. E.

Jutalom az informatikusoknak

Termelésirányítás számítógéppel

A VI. ötéves tervhez kapcsolódó országos középtávú kutatás és fejlesztési terv keretében benyújtott pályamunkáért *tavaly decemberben vehették át az MTA elnökének jutalmát* az MSZI informatikaosztályának keretében működő kutatócsoport munkatársai, *Barna Gyula, Gábor András, Halász Géza, Kishalmi Zoltán és Kiss Imre.* Az elismerést *Tarján Imre* akadémikus, az MTA matematikai és fizikai tudományok osztályának elnöke *adta át.*

Kissé talán elvarázsoltnak hat a nyolc kötetbe összefoglalt kutatási jelentés címe: *Sztohasztikus szimulációs modellek alkalmazási lehetőségei a számítógépes vállalati információrendszerek tervezésében és szervezésében, a szervezési laboratórium.* Valójában arról volt szó, hogy az informatikaosztály dolgozói 1976—78. között *a Fémmunkás Vállalat számára kidolgoztak egy termelésirányítási rendszert.* Ennek továbbgondolása, az akkor elszakított szálak továbbfűzése volt ez az 1981—83-ban folytatott munka, amelyet végül is benyújtottak középtávú tudományos kutatási pályázatként.

A kutatás során kidolgoztak, és az egyedi gyártást folytató iparvállalat termelésirányítási információrendszerére adaptálva *konkrétan is bemutattak egy új információrendszer szervezési-tervezési metodikát.* A kutatás eszközéül szolgáló parametrizált szimulációs modellt szervezési laboratóriumként használva *a módszertan alkalmasnak látszik új számítógépes információrendszerként a felhasználók általi specifikálásra.* A módszertan két alapvető feladat megoldását támogatja:

A vállalati működésnek az információrendszerek szervezése és tervezése szempontjából való modellálását, illetve a rendelkezésre álló modell segítségével a lehető legjobb — még elfogadható — tervezési-szervezési megoldás kiválasztását.

A kutatási eredmények jól hasznosithatók a vállalati szférában szervezési koncepciók kidolgozására és verifikálására; belső vállalati tervezési, oktatási feladatok támogatására; a vállalati mechanizmust érintő szabályok kidolgozásánál a vállalatok reagálásának modellezésére; a modellben szereplő termelésirányitási rendszer, illetve annak egyes elemei adaptálására; a graduális és a posztgraduális képzés céljaira.

Kicsit közérthetőbbé téve a dolgot, a kutatás során a számítástechnikában az évtized elején végbement váltást adaptálták a termelésirányításra, *s az eredményeket már sikeresen alkalmazzák a Révai Nyomdában.* A rendszer segítségével megteremthető a technológiai láncok ésszerű leterhelése. A termelés gerincét képező megrendelések ütemezése közé olyan tartalékidők iktathatók, amelyek egyfelől *lehetővé teszik, hogy a rendkívüli megrendeléseket, illetve a csúszások miatti késéseket a határidők minimális módositásával legyártsák, illetve pótolják, másfelől, amelyek — a számítógépes tervezés és szervezés miatt — nem okoznak felesleges kimaradásokat a kapacitások lekötésében.* A kutatásba kapcsolódó, illetve az eredmények gyakorlati hasznosulását feldolgozó diákok sok szakdolgozatot, illetve doktori disszertációt készítettek ebből az anyagból.

K. S.

Társadalomtudományi Klub

Február 16., hétfő: Vendégünk Zalán Tibor költő.

Február 18., szerda: Soós Károly Attila: A jugoszláv gazdasági mechanizmus.

Február 23., hétfő: Száll János: Innováció és politikai kultúra Magyarországon.

Február 25., szerda: Tabajdi Csaba: Az MSZMP nemzetiségi politikája.

Február 26., csütörtök: A Forrás-kör Erdélyi József estje.

Március 2., hétfő: Dóczy Péter estje Hervay Gizella és Tóth László műveiből.

Március 9., hétfő: Szakács Sándor: A magyar gazdaság története az 1970-es években.

Téli szakmai tábor a Rajkban

Fordulat és reform

vita egy új reformjavaslatról

A magyar gazdaság, az eddigi reformok ellenére, amelyek némelyike lassanként már húsz éves lesz, továbbra sem tudta a legnagyobb problémát megoldani. A „reformközgazdászok" pedig mintha belefásultak volna, hogy javaslataik a különböző szervekkel való alkudozások után olyan formákban kerülnek megvalósításra, amelyek kevéssé emlékeztetnek az eredeti elképzelésekre, a Rajk László Szakkollégium téli táborának negyedik napján azonban egy olyan tanulmányt vitattak meg a résztvevők, amely ellentmondani látszik az utóbbi állításnak. A Hazafias Népfront Társadalompolitikai Tanácsa számára készült „Fordulat és reform" c. munka vitáján *Bokros Lajost* (Pénzügykutatási Intézet) és *Herczog Lászlót* (Pénzügyminisztérium) üdvözölhettük körünkben.

A „Fordulat és reform" című anyagnak már a születésének körülményei is sajátosak. Gazdaságunk tavalyi teljesítménye a legborúlátóbb becsléseket is alulmúlta. Egy év alatt a külföldi adósságainkat tekintve helyzetünk többet romlott, mint amennyit az elmúlt hat év alatt javult. Néhány elméleti szakember úgy érezte, hogy neki is tenni kell valamit. Nem azért, mert megkérték vagy felkérték rá, hanem az írástudói lelkiismerettől hajtva. Egy olyan anyagot akartak készíteni, amely összefoglalja és rendszerezi mindazokat a régi és új gondolatokat, amelyeket a közgazdászok a magyar gazdaság reformjával kapcsolatban fölvetettek. Először a Pénzügykutatási Intézetben készültek 10-15 oldalas munkák a helyzetünkről és a „hogyan tovább?" kérdéséről. Úgy tűnt, hogy a szerzők hasonlóképpen látják a problémákat. Az anyag első változata után sorra született a többi változat is, amelyeket a közben rendezett szakmai viták alaposan átformáltak. E viták ban számos intézmény, többek közt a Közgazdaságtudományi Intézet is részt vett. A tanulmány végeredményben a felvetett problémákra adható válaszok tekintetében egy viszonylagos konszenzus eredménye. Az elmúlt évek közgazdasági irodalmának legfontosabb kritikai megállapításait összegzi, ezeket rendszerbe szedve, érvekkel alátámasztva, közérthető formában foglalja össze.

Miután az anyag megszületéséről és eddigi történetéről hallhattunk, annak érdemi részét Bokros Lajos ismertette a hallgatósággal. Az előadás műfaja természetesen lehetetlenné tette a tekintélyes terjedelmű munka részletekig menő ismertetését, így Bokros Lajos két fő kérdésre helyezte a hangsúlyt. *Először* a mai *válsághelyzethez vezető folyamat* alapos leírását adta, a *továbbiakban* pedig a *rövid távú kibontakozásnak* a szerzők által leginkább járható útját, annak lényeges feltételeit ismertette. Ezek közül *az un. monetáris restrikcióval* foglalkozott alaposabban. A mai helyzethez vezető folyamatok leírása során részleteiben már ismerős, rendkívül összefogott diagnózist hallhattunk.

A magyar gazdaság elmúlt évtizedes fejlődése veszélyes tendenciákat mutat. A termelési struktúra mind a mai napig merev, minek következtében hazánk gazdasági teljesítményét oly mértékben értékeli le a világpiac, hogy a perifériára sodródás reális fenyegetéssé vált. Elmondható, hogy „a korszerű technika piacán a szocialista országok — köztük hazánk — jelentéktelen és egyre zsugorodó szerepet játszanak." A világgazdasági térvesztéssel párhuzamosan a '70-es évek végére *külső egyensúlyunk megbomlik*, igen jelentős adósság- és kamatteher nehezedik a gazdaságra. „Az 1985—86-os időszak *tényeit* alapul véve (az az további romlással nem számolva), a '89-ben esedékes kamatkötelezettség az export 1/4—1/5-ét, az adósságszolgálat 2/3-át éri el. Minthogy a külkereskedelmi mérleg többlete egyre zsugorodik, illúzió abban reménykedni, hogy a külkereskedelmi mérleg többlete fedezetet nyújtana az adósságterhekre, vagy akár csak a kamatterhekre. Ez pedig világosan felrajzolja az adósságválság elmélyülését, Magyarország leszakadását a fejlődő országok súlyosan eladósodott országai közé." (Az idézőjelben írottak idézetek a Fordulat és reform kéziratából.)

Az 1978—'79-es gazdaságpolitikai váltás, az adminisztratív restrikciós intézkedések nem segítették elő a harmónikus növekedés feltételeinek létrejöttét. Ennek következtében a külső egyensúly is megbomlik; a gazdaságban felüti fejét az infláció, a reálbérek csökkennek, a termelés anyag- és energiaigényessége nő, a költségvetési deficit a tervezettet rendszeresen meghaladja stb.

A választott gazdaságpolitika az adminisztratív restrikciót oly módon hajtotta végre, hogy az ahelyett, hogy a nagyfokú jövedelemelvonással párhuzamosan, a kívánatos szelekciót is végrehajtotta volna, a húzóágazatok, ill. vállalatok többletjövedelmét felélve, ill. az életszínvonal csökkentésével rövid távon sikerekét ért el a külgazdasági egyensúly javításában, látszategyensúlyt teremtett.

Mit tehet a gazdasági vezetés, a kormányzat a mára kialakult helyzetben? Az előadó ezen a ponton két dolgot tartott fontosnak hangsúlyozni. Egyrészt az anyag készítői *felülről megvalósítandó reform* koncepcióját vázolják, feltételezve, hogy a javaslatok intézményes megvalósulása után azok szerves részévé válnak az össztársadalmi működésnek, az egész társadalom elfogadja azokat. Másrészt rendkívül fontos hangsúlyozni, hogy *az az évtizedek óta tartott illúzió, miszerint a gazdaság önmagában reformálható a többi létszféra reformja nélkül, tovább nem tartható. A megfogalmazott reformjavaslatok csupán egy szélesebb társadalmi reformmal párhuzamosan eredményezhetnek jelentős változást.*

Bokros Lajos ezután a rövid távú, un. konszolidációs program néhány részletét ismertette. A konszolidációs program elsődleges célja a gazdaság megbomlott belső és külső egyensúlyának helyreállítása. Milyen módon látja ezt megoldhatónak a javaslat? A változások fő csoportjai az alábbiakban jelölik meg:

1. monetáris szabályozás, 2. árfolyam- és importliberalizálás, 3. adóreform, 4. piacépítés, 5. válságágazatok kezelése, 6. a beruházáspolitika módosítása, 7. aktív külgazdasági politika.

Lássuk részletesebben az első pont néhány vonatkozását. Az anyag a monetáris szabályozást az eddigi adminisztratív szabályozással állítja szembe. Mivel az egyensúlyi problémák feloldásához nélkülözhetetlen a jövedelemfelhasználás visszafogása, a restrikció alkalmazása elkerülhetetlen. Míg azonban ennek adminisztratív módja olyan ár-, szabályozó-, hitel- és szervezetrendszert produkál, amely a gazdasági szerkezetváltozást alapvetően gátolja, addig a monetáris szabályozás (ez esetben monetáris restrikció) a pénzkínálat szigorú kézbentartásával úgy hajtja végre a jövedelemelvonást, hogy az egyúttal kiváltsa a jövedelemtulajdonosok átrendeződését is. Ez a *piaci erők jóval erőteljesebb érvényesülését is igényli.* A monetáris restrikció központi eleme a szigorú pénzmennyiség-szabályozás mind a belföldi, mind a külföldi hitelkínálatot illetően. Ebből következően a betét- és hitelkamatok a mainál valószínűleg jóval magasabb egyensúlyi kamatláb körül alakulnának ki. A pénzmennyiség szigorú szabályozása a jegybank feladata lenne, elsősorban a refinanszírozási, ill. nyíltpiaci műveletek révén. E politika további elengedhetetlen feltétele a költségvetési hitelfelvétel nagymértékű korlátozása. Enélkül olyan pénzteremtés veszélye forog fenn, amely vagy inflációban, vagy a külgazdasági egyensúly romlásában, vagy a hiány intenzitásának fokozódásában csapódhat le. Mindezek az intézkedések csupán akkor vezethetnek eredményre, hangsúlyozta az előadó, ha nagyfokú *dereguláció val járnak együtt*, azaz az állami szabályozás jelentősen visszavonul a gazdaság közvetlen irányításából. Ez tenné csupán lehetővé, hogy a gazdálkodó egységek jövedelmei ne szakadhassanak el a jövedelmezőségüktől, hogy a szelekció, amely az eddigieknél nyilván nagyobb konfliktusokkal járna, valóban megvalósulhasson. Az anyag szerzői egy jól működő piaci mechanizmus híveként fogalmazzák meg ajánlásaikat, ahol az állam szerepe természetesen jelentős, de a mainál jóval kisebb és más jellegű területre korlátozott.

Az előadás után elhangzott kérdések elsősorban a többi javaslatra, illetve azok szélesebb társadalmi hatásaira vonatkoztak. Érezhetően két olyan szféra kapott a reformálandó területek kapcsán fokozott hangsúlyt, mint a politikai szféra, ill. a szociálpolitika.

A tanulmányt a felvetett problémák súlyossága és a vázolt program fontossága miatt a széles társadalmi nyilvánosság előtt is meg kellene vitatni, hogy elindítsa a közös gondolkodást gazdaságunk helyzetéről és a kivezető útról. Ma már társadalmi konszenzus nélkül a reformot végrehajtani nem lehet. Az ehhez vezető első lépésként a szerzők a Hazafias Népfront Társadalompolitikai Tanácsa segítségével vitték egy már szélesebb, de még mindig túlságosan szűk közvélemény elé az anyagot, ugyanakkor eljuttatták vezető gazdaságpolitikusokhoz is.

A munka a szakmai kérdéseket illetően sem állt meg. Még a szűken vett közgazdasági problémák megoldásának minden részletkérdésére született válaszok sem teljesen kielégítőek. Mindenképpen hangsúlyozni kell azonban, hogy más tudományterületek, elsősorban a szociológia és a politológia számára adott a lehetőség ilyen jellegű összefoglaló, a gazdasági reformhoz kapcsolódó reformkoncepció kidolgozása. A „Fordulat és reform"-nak egyik legkidolgozatlanabb része például a szociálpolitika, hiszen a szerzők nem igazán érezték erre vonatkozóan kompetensnek magukat. Egy szélesebb horizontú szakmai egyetértés megteremtését szolgálják a további viták. Legutóbb éppen a Szociológiai Intézetben, a közgazdászok felkérték a szociológusokat, hogy fogalmazzák meg saját elképzeléseiket a társadalmi-gazdasági szféra valamely területének reformjára vonatkozólag. Nem kis feladat hárulna azokra, akiknek a politikai rendszer reformjára vonatkozóan kellene tisztázni elsősorban a gazdasági reformhoz kapcsolódó problémákat. Ma már szinte közhelynek számít az a bár még kellően nem bizonyított gondolat, hogy a gazdaságban lényeges változások nem valósulhatnak meg a politikai intézményrendszerben változások nélkül.

Hogy mi lesz ennek az anyagnak és a most készülő további ehhez hasonló munkáknak a sorsa, nehéz megjósolni. Nem egy reformkoncepció tűnt már el a süllyesztőben, vagy torzult el a felismerhetetlenségig a megvalósítás során. E tanulmány első fogadtatása az volt a politika részéről, hogy bár jószándékához semmi kétség nem fér, a felvázolt alternatívák túlzottan radikálisak, s ezért a gyakorlatban nem megvalósíthatók. Ennek többek közt az az oka, hogy a program az első években jelentős életszínvonal romlással járna, s a későbbi javulásra nincsenek garanciák. A helyzet azonban két hónap alatt is annyira változott döntő részben gazdasági problémáink további súlyosbodása miatt, hogy bizonyos jelek alapján ennek az álláspontnak a módosulására lehet következtetni. Reális veszéllyé vált mindenféle reform nélkül is az életszínvonal drasztikus csökkenése, viszont a kilábalás esélye nélkül. Így azonban egy biztosítékokat nem, de a siker valamilyen valószínűségét nyújtó program már vonzóbbá válhat a döntéshozók számára a kivárás taktikája helyett.

Kaderják—Valentiny

A történelem igézetében

Ezzel a címmel tartott előadást január 27-én Hegedüs András a szakkollégium téli táborában. A tekintélyes számú hallgatóság előtt elhangzott elemzés a két világháború munkásmozgalmának történéseitől — mint mélyrétegbeli forrástól — jutott el Hegedüs András miniszterelnökségéig, pontosabban e kor történelmi eseményeiig.

A párttörténet keveset mond a hatalom átvételére való felkészülésről, annak ideológiájáról, s abban is több az epizód, mint az elemzés. Jobbára a frakciók és azok csatái köré szerveződnek a történetek, a frakciók azonban nem adják vissza s nem teszik érthetővé sem a kor történéseinek, sem vitáinak a lényegét. Ehelyett helyesebb két vonalra rámutatni: egy demokratikus vonulatra és egy keményebb, „ortodoxabb" vonalra. Ez utóbbi vonal „filozófiája' végső soron két alapelvben kristályosodott ki: a hatalom megszerzése és megtartása mindenek előtt

önkritika gyakorlásával

és a párt mindenekfelett. E két vonal igen hamar ütközött egymással.

A korszak kommunistái három nagy vitán nevelkedtek, amelyek mind a Horthy-rendszerbeli Magyarország reális, elemzésen alapuló értékelését célozták, kiigazítandó az emigráció több ponton is valótlan értékeléseit. A három vitaindítót *Alpári Gyula* írása, *Lukács* Blum tézisei és *Szántó Béla* tézisei jelentették. A vita frontvonalai alapvetően nem a frakciók között voltak meghúzhatók, egy frakcióbeliek is szenvedélyesen vitáztak egymással. A vita és a „kemény" vonal győzelmével végződött.

A kemény vonal térnyerése azonban nem csak a magyar mozgalom ismertetőjegye volt; jellemző, hogy még a dimitrovi antifasiszta mozgalom sem tudta a kemény vonal pozícióját megingatni, s igazán uralkodóvá válni. Zsdanov például ekkor nyíltan hirdette a fasizmus mellett a polgári társadalom meggyengítésének elvét is.

A magyar emigrációt gyakorlatilag ez a kemény vonal dominálta, ugyanakkor az itthoniakra ellentétes mozgás volt jellemző: az 1930-as debreceni Márciusi Front s olyan vezetők, mint *Donáth Ferenc, Kállai Gyula, Losonczy Géza* — akik egyáltalán nem voltak a keményekközé sorolhatók — komoly hatást gyakoroltak nemcsak saját korukra, de a következő évtized párttagjaira is. Nézeteik jelentős befolyást jelentettek például a népi kollégistákra.

A paradox helyzetet az jelentette, hogy éppen *Sztálin* kívánta a kemény vonal híveitől, hogy 1945-ben demokratikus politikát folytassanak. A mindennapi politikában ez jelentős kettősségek forrásává vált. Például a földosztást, amelyet minden párt követelt, s programjuk is volt rá, népi demokratikus bázison kellett volna végrehajtani. A kemény vonal azonban — a parasztiszavazatokra gondolva — választási célok szem előtt tartásával magának követelte ezt. A remélt többség azonban illúziónak bizonyult, bár a 17 százalék igen jelentősnek számított, de a hatalomhoz kevés volt, ugyanakkor a földosztást nem népi demokratikus módon, szövetségesek nélkül és sok esetben szakszerűtlenül hajtották végre.

Ez idő tájt fogalmazódott meg az új taktika: harc a reakció ellen, ahol végső soron mindenki reakciós volt, aki nem a kommunista párt korlátlan hatalmát akarta. Ezzel a népi demokratikus elvű hatalomgyakorlás lehetséges szövetségeseit riasztották el.

1949-et szokták emlegetni,

három fordulat évéről is beszélhetünk.

1947-ben ilyen események voltak a „Magyar Közösség" pere és a pócspetri ügy. Előbbi tényleges titkos szervezkedés ellen irányult — amely németellenességét népi nacionalizmussal vegyítette, s ilyen alapon kívánt új társadalmi rendet kialakítani —, de sok tekintetben már a koncepciós perek jegyeit hordozta magán. Utóbbi az iskolák államosítása kérdésében konfrontáló egyház („a fekete reakció") ellen irányult, ennek végállomását *Mindszenty* letartóztatása jelenti majd. S ez évben tartották a választásokat is, amelyen a legnagyobb szavazatarányt (22 százalék) elérő kommunisták jelentős sikerét a kék cédulák ugyancsak jelentős erkölcsi kára kísérte.

Az 1948-as év a kommunista irányítás további erősödését, s a szociáldemokraták közeledését hozta; utóbbi titokban kommunista (ún. kriptokommunista) vezetői azonban ismét erkölcsi kárt okoznak végül is a pártnak. Ez évben kiterjedt pártfelülvizsgálat, párttisztogatás is folyik, 260 ezer párttagot minősítenek vissza vagy zárnak ki. Az életrajzok homályos pontjaira koncepciókat építenek: mi volt, vagy mi lehetett, de a kettő előbb-utóbb keveredik. Az ÁHV ugyanezzel a módszerrel dolgozott a koncepciós perek során. Ez mindenkit megbénít — különösen a spanyolosokat — ebben az időben *mindenki* megfogalmazza magában a saját lehetséges vádiratát. A hatalom egyértelműen a kemény vonal kezébe csúszik át.

Az 1949-es év hozza a fordulatot, de a koncepciós pereket is. A szakszervezetek önállósága megszűnik. A civil társadalom, amelynek hagyományai vannak, s amely élni akar, fokozatosan visszaszorul. Minden pártakaratot keresztező szervezkedés az „ellenség keze", még az egyébként kommunista hatalmat akaró NÉKOSZ is civil, idegen test a monolit hatalomban s ez feloszlatáshoz vezet.

A mélypont 1952, nemcsak Magyarországon. Mély politikai válság érlelődik. Sztálin a III. világháború közelségéről beszél és formális békemozgalmat hirdet. Sztálin halála után, jóllehet út nyílik a változtatásra, a magyar politikai vezetés várakozik: nem mer kezdeményezni sem Rákosi, sem Gerő, sem a velük együttműködő fiatal politikai generáció, amelynek nincs is igazán kezdeményezőképessége. Közéjük tartozik *Hegedüs András* is. A közbenső 40—50 éves generáció már nagyrészt kiiktatódott a hatalomból. Ez végül is — igaz, alapvetően szovjet kezkeményezésre történő — személyi és politikai változásokhoz vezet. 1955-ben azonban az addig készülődő kemény vonal visszaszerzi a hatalmat; Az a központi vezetőség, amelyik '54 októberében még Rákosi ellen szavaz, '55 márciusában neki ad igazat.

1956-ra e kemény vonalnak két ellenzéki vonulata alakul ki. Egy zömében értelmiségi kommunistákból álló demokratikus ellenzék és egy pártfunkcionárius ellenzék. A belső politikai krízisre Rákosi menesztése nem jelent megoldást, mert Gerő első titkársága nem segít októbert elkerülni.

Az előadást követően Hegedüs András a hallgatók kérdéseire válaszolt. —l

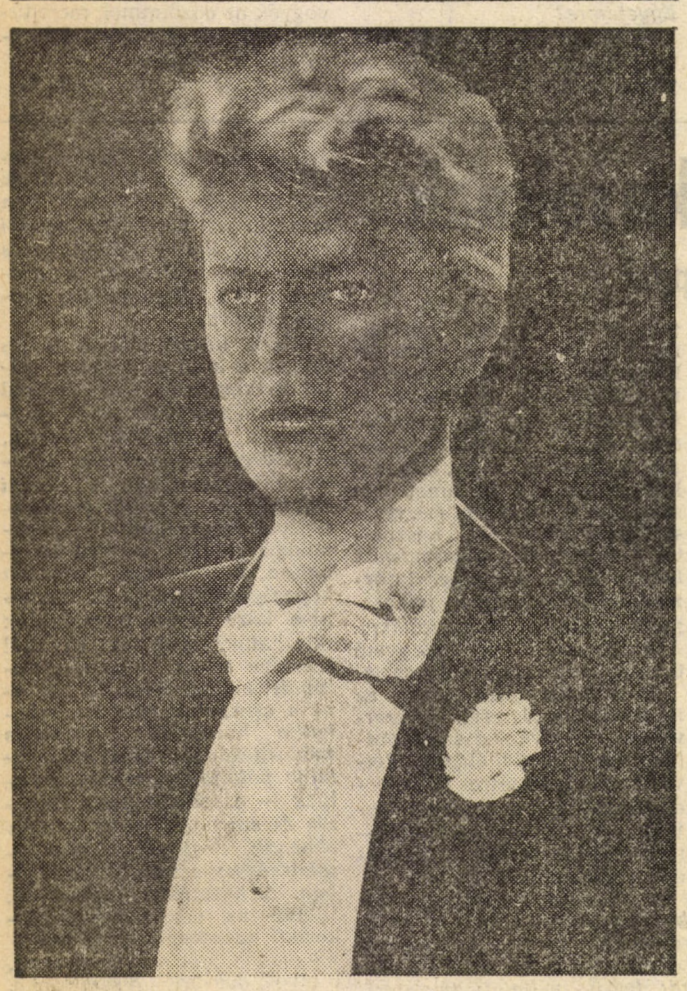

Meg nem erősített pletykák szerint David Bowie is vendégünk lesz (Mármint a BS-é)

Láthatár

Az utóbbi időszak egyik legizgalmasabb könyve FERGE ZSUZSA: FEJEZETEK A MAGYAR SZEGÉNYPOLITIKA TÖRTÉNETÉBŐL című tanulmánya, mely a MAGVETŐ KIADÓ GYORSULÓ IDŐ sorozatban jelent meg. A kötetből a legutóbbi évek fejleményeit ismertető részt emeljük ki:

„1978 és 1985 között a nemzeti jövedelem növekedése lelassult. (...) A hetvenes évek végétől elkerülhetetlennek tűntek és elfogadott politikává váltak a lakosság vásárlóerejét korlátozó, ennek növekedését visszafogó intézkedések. (...) A fontosabb folyamatok:

— Korábban (elvben) központi alapokból vállalt közösségi létesítmények létrehozásának visszahárítása a helyi közösségekre — viszonylag kevés forrás átengedésével. (...)

— Egyéni célt szolgáló infrastruktúra — mindenekelőtt a lakás — építkezési terheinek korábbinál nagyobb mértékű *áthárítása a „magánerőre”. (...)* (Az állami erőből épített lakások aránya az 1979. évi közel 40 százalékról 1984-re 20 százalék alá csökkent.) Ezzel az „önerőből építésre” képtelen, alacsonyabb jövedelmű csoportok lakáshoz jutási esélye jelentősen csökken. (...)

Bizonyos lépések elsősorban a magasabb keresetűeket vagy jövedelműeket sújtották. (Ennek ellenére egyidejűleg) 1,4 millió embernél biztosan csökkent a *nyugdíj reálértéke.* A csökkenés ellentételezését pedig megnehezítette a *nyugdíjasok foglalkoztatási feltételeinek* romlása. (...)

Az elemi szükségleteknél olyan mértékű az *áremelkedés,* hogy újra felbukkant egy 1949 óta szinte ismeretlen jelenség: az, hogy alacsonyabb jövedelmű családok képtelenné válnak a lakásrezsi fedezésére. (...) A családi pótlék és más szociális *juttatások késleltetett vagy hiányos ellentételezése*

ugyancsak a szegényebbek rovására

működik, mert náluk van e jövedelemnek legnagyobb jelentősége. (...)

A legnagyobb problémát *a foglalkoztatási lehetőségek szűkülése,* ill. a hatékonyabb foglalkoztatásra való olyan törekvés jelenti, amely nem párosul munkahelyteremtéssel, vagy az átállás hatásait automatikusan kivédő szociálpolitikával. Átfogó ismeretek még nincsenek e kérdésről. Egyes részinformációk, helyi tapasztalatok szerint az elhelyezkedési nehézségek már érintik a szakképzett, ezen belül a diplomás fiatalokat (főként Budapesten), a nem szakképzett nőket, a szakképzetlen munkaerőt, segédmunkásokat, ezen belül a cigányokat. (...) Ugyanakkor még nem született döntés a korszerű munkanélküli járandóságról, melynek hiányát az 1985 őszén újraszabályozott átképzési segély csak részben pótolja. A családi pótlék, ill. a segélyezés feltételei egyelőre nem igazodtak a munkaerő-piaci változásokhoz. Ezért a munkaviszony megszüntetése a keresetkiesés mellett az e juttatásokra való jogosultság automatikus megszűnését is magával hozhatja, ha netán a család egyetlen keresője kerül ki a munkából, vagy ő nem tud elhelyezkedni. (...)

Valójában a politikai szándék ellenére megjelent a *munkanélküliség* ténye. (...)

Különösen nehézzé vált a megváltozott munkaképességűek elhelyezkedése. (...)

Valóságos megoldást csak olyan „struktúrapolitika” hozhat, amely tudatosan törekszik megfelelő körülmények között végezhető, elfogadható tartalmú munkák szaporítására, azaz munkahelyteremtésre, amely csökkenti a képzettségi és a foglalkoztatási, valamint a lakóhelyi és munkahelyi struktúra közötti távolságokat, amely — társadalompolitikaként — igyekszik a társadalmi viszonyok újra termelésének feltételeit úgy szabályozni, hogy (egyedi beavatkozások nélkül) csökkenhessenek a fizikai és társadalmi életesélyek egyenlőtlenségei. (...)

A feltételek változtatása — mindenekelőtt a gazdaság új növekedési pályára állítása, s a források újabb növekedése — alapján lesz majd talaja bizonyos, általam negatívnak ítélt tendenciák változtatásának. (...)

A történelemből az is kiolvasható, hogy a bővülő források nem hozzák magukkal automatikusan a pozitív fordulatot. Ehhez az is szükséges, hogy kidolgozásra kerüljenek a változtatás politikai és szociálpolitikai eszközei, hogy kialakuljon az a társadalmi előtér, ami növekvő források mellett ismét elfogadtatja az egyenlőtlenségek és a szegénység csökkentésének indokoltságát és szükségességét.”

Egy másik jelentős könyvújdonság a NEHÉZ ESZTENDŐK KRÓNIKÁJA 1949—1953 című dokumentumkötet (GONDOLAT Könyvkiadó).

Az ifjabb nemzedékek számára szinte ismeretlenek, de az „ötvenes éveket” megélők számára is megdöbbentőek lehetnek a kötetbe gyűjtött határozatok, rendeletek, vezércikkek. A neves történészek: Balogh Sándor, Föglein Gizella és Szakács Sándor által összeállított könyv tárgyszerű jegyzetekkel kiegészítve, teljes terjedelemben közli a korszak több mint hetven jellemző dokumentumát.

Olvashatjuk többek közt a NÉKOSZ felszólalásáról, a

Sztálin és Rákosi születésnapjáról,

a március 15-e munkanappá nyilvánításáról, a begyűjtésről szóló forrásokat. Beszédes címek: „Trockista kémcsoport leleplezése”; „Éles fegyverünk az Államvédelmi Hatóság”; „A budapesti kitelepítésekről”. Jellegzetes újságidézetek: Sztálin elvtárs születésnapja tiszteletére „Horváth Ede (...) 3050 százalékra emelte teljesítményét.” „Éjfélre jár. Az Akadémia utca 17. egyik ablakában még ég a villany. Rákosi elvtárs dolgozik ott. (...) Ő tudja, hogy hány holdon szántottak a ceglédi traktorok, tudja, hogy mennyi acélt adott Csepelen a Martin, örül a számtan-ötösnek. (...) És senki nála jobban nem ismeri, holnapi feladatainkat, nem látja tisztábban az épülő jövőt.” (Fehér Klára írása.)

A kötetet az MDP Központi Vezetőségének 1953. június 28-i határozata zárja, amely csupán 1986-ban került teljes terjedelmében nyilvánosságra. E határozat — a Sztálin halála utáni részben új szovjet vezetés nyomására — leleplezte a párt irányvonalában és munkájában elkövetett hibákat, bűnöket. A határozat nyomán átmenetileg Nagy Imre került a kormány élére. Ekkor állapították meg: „Ez szektaszellemű politika volt, amely (...) elhanyagolta a munkásosztály, a dolgozó nép érdekeit (...) Ehhez nagymértékben hozzájárult a (...) kollektív vezetés helyettesítése személyi vezetéssel (...), a párt vezetése nagyrészt kisajátította az állam, a minisztertanács funkcióját.” Reális gazdaságpolitikát, a törvényesség helyreállítását, kollektív vezetést helyezett kilátásba. Mindez azonban a gyakorlatban alig valósult meg, és ez az 1956-os tragédiához vezetett.

E dokumentumgyűjtemény megjelenése fontos lépés afelé, hogy az ötvenes évek tanulságait a film és a szépirodalom után a tudomány és a politika is minél teljesebben feldolgozza.

B.

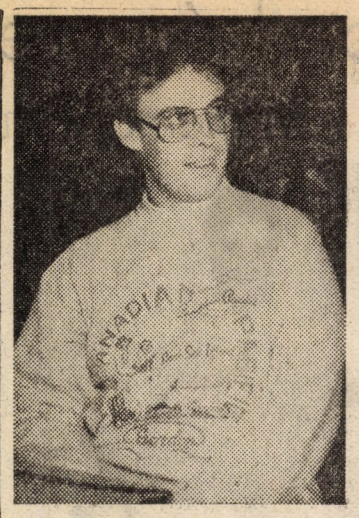

„KÜLSŐZŐ”

Egy Akeláról (a szürke farkasról), azaz Vitray Tamásról olvastam egy riportot a Magyar Ifjúságban az elmúlt hetekben. A cikk írójának neve nekem is és talán a IV. éves pénzügyszakos hallgatóknak is ismerős volt, ugyanis Szücs Miklós a csoporttársuk.

Nem ritka dolog, hogy diákjaink mint szerzők jelentkeznek nagy lapoknál. Van, aki csak próbálkozik, de Miklós nagyon is céltudatosnak tekintette a „megjelenését”. Újságíró lesz, így döntött még a középiskolában, mert szerette ezt az elfoglaltságot. Először az iskolaújságban jelentek meg írásai. Ma már az Esti Hírlap sportrovatának „külsőző” munkatársa.

— *Hogy kerültél kapcsolatba az Esti Hírlappal?* — tettem fel neki a kérdést.

— Másfél évvel ezelőtt éppen a KÖZGAZDÁSZ-ban olvastam a hírt, hogy az Esti Hírlap szerkesztősége táborba hívja az újságírás iránt érdeklődő egyetemistákat. Elmentem, és befogadott a szerkesztőség. Azóta rendszeres feladatom sportanyagokkal ellátni a lapot. Közben részt vettem az újságíró-szövetség egyéves stúdióján, ahol olyan nagynevű újságírók, mint például Mester Ákos, műfajelméletről tartottak előadást heti egy alkalommal. A téli szünetre azt a feladatot kaptuk, hogy írjunk egy riportot. Én Vitrayt választottam. Írásomat tetszéssel fogadták, és ajánlás útján sikerült vele „betörnöm” a Magyar Ifjúsághoz is.

— *Igéretes lépések ezek. Lesz komolyabb folytatása is?*

— Nem szeretnék erről elhamarkodottan beszélni, de vannak lehetőségeim. Idén fejezem be az egyetemet, és ezt követően újsághoz szeretnék menni.

— *Miről írsz szívesen?*

— Borzasztóan érdekelnek az érdekes emberek. Legutóbb éppen egy közgázrendezvény után sikerült elbeszélgetnem Szilágyi Jánossal. Ezt is szeretném megírni. Másfelől a sportújságírás érdekel.

— *Persze, az ilyen népszerű emberekkel való beszélgetés sem könnyíti meg a kezdő újságíró helyzetét. Mondd, nem feszélyez a nagy név?*

— De, nagyon is zavarban vagyok, különösen az első tíz percben, aztán elmúlik. Előfordul azonban, hogy riport közben is támadnak nehéz pillanataim. Szilágyi Jánossal történt beszélgetésemet hirtelen kínos csend ülte meg. Nem tudtam elég gyorsan témát váltani, és bizony ez alatt a néhány perc alatt rettenetesen rosszul éreztem magam.

— *Készülsz a riportra?*

— A Vitrayval való találkozás előtt elolvastam mindent, ami az elmúlt tíz évben megjelent róla. Általában végiggondolom, hogy mivel kezdjem a beszélgetést, és hogy milyen témákra térjek ki.

— *Van-e olyan újságíró, akit kitüntetsz a figyelmeddel?*

— Vitrayt nagyon szeretem. Nem sok ilyen ember van a televízióban. Nagyon érdekelnek Chrudinák műsorai. Sportvonalon Hámori Tibor írásait figyelem, és érdekel a kevésbé közismert Friderikusz Sándor munkássága is.

— *Maholnap a hivatásos újságírók közé fogsz tartozni. Mi a véleményed róluk, csak úgy, pályaszélről megítélve?*

— Sok olyan dolgot tapasztaltam már eddig is, ami elriaszthatott volna a pályától. Persze nem tudom, mennyire általánosak ezek az esetek... Egy alkalommal például riportot akartam készíteni egy sportvezetővel, de ő megírta maga a cikket, sőt még azt is beleírta, hogy én mit gondolok róla. Ez az egész nagyon megdöbbentett, mert teljesen természetesnek vette a riportkészítésnek ezt a módját. Végül aztán mégis én írtam meg a cikket, de nem írtam alá a nevemet. Sajnos, ilyen van. De nagyon visszataszító számomra az is, amikor sokszor azt írják, amit elvárnak tőlük és nem a valóságot. Ez a pálya negatív oldala.

Talán nem túlzás, ha azt mondom, hogy pályaszélről is meg lehet ítélni — a rádiót, tévét figyelve —, hogy ki az, aki nem odavaló. Véleményem szerint elég sokan vannak, akik rutinból dolgoznak, és semmi különlegeset nem tudnak nyújtani, amiért rájuk kellene figyelni. Lehet, hogy egyszer én is ilyen leszek?...

— *Bizonyára hallottál már az újságíró felelősségéről, a politikai felkészültség fontosságáról. Te hogy vagy ezzel?*

— Politika? Elolvasom a napilapokat, de mélyebben nem érdekel. Azt hiszem, nem volnék rá képes, hogy egy társaságban a politikáról mélyebben elbeszélgessek. Úgy vagyok vele, hogy a politika is megvan nélkülem, és én is nélküle.

— *Egyelőre. Mert ha az egyetemen már nem is, de az újságíró-iskolán meg fognak győzni ennek fontosságáról. Tegyük fel például, mit csinálsz akkor, ha valamelyik riportalanyod politizálni kezd?*

— Szerencsére ilyen még nem fordult elő.

— *Említetted, hogy sportújságírással is foglalkozol. Sportolsz?*

— Asztaliteniszeztem, de most már aktívan nem sportolok. Viszont valóságos sportőrült vagyok. Minden hét végén sportmeccsekre járok. Ezen a téren minden érdekel. Ez aztán ki is tölti az összes szabadidőmet.

— *Ilyenformán a sportújságírás neked testhez áll.*

— Általában a reggeli órákban megyek be az Esti Hírlapba, és fél óra alatt el is készülök a sportcikkekkel.

— *Mindig ilyen könnyen írsz?*

— Ha nem sportot írok, akkor lassan megy. Az a szokásom, hogy miután megírtam egy cikket, egy-két hétre félreteszem, hogy azután friss szemmel átolvasva, kijavítsam, és csak ezután adom ki a kezemből. Egyébként sokat írok csak úgy magamnak, otthon, a fiókba. Gyűjtöm, hátha egyszer valamire fel tudom használni.

— *Mint „külsőző”, honoráriumban is részesülsz. Menynyit keresel?*

— Havonta ezerötszáz—kétezer forintot.

— *Tehát mindenképpen megéri.*

H. E.

Együtt gondolkodva és együtt cselekedve

Az 1986-os gazdasági mutatók, az 1987-es gazdasági tervek megvitatásával a különböző fórumokon, és a KISZ KB felhívásának megjelenésével szinte egy időben került sor januárban a fiatal közgazdászok — többéves múltra visszatekintő — salgótarjáni országos konferenciájára.

Ebből az alkalomból kérdeztük meg *Dobák Miklóst,* a Magyar Közgazdasági Társaság Ifjúsági Bizottságának új elnökét, az MKKE ipari üzemszervezési tanszékének adjunktusát:

— *Milyen volt a konferencián részt vevők munka-, illetve vitakedve?*

— Mindenekelőtt érdemes tudni, hogy a Magyar Közgazdasági Társaság tagjainak 35%-a 35 év alatti, tehát számunkra a gazdasági reform már az egyetemen „szellemi erőfeszítést igénylő adottságá” válik. Így érthetőbb, hogy a mostani munkaértekezlet jellegű konferencián is a reform hogyanjának a kérdésére kerestük közösen — talán aggódva, de felelősségteljesen és megítélésem szerint szakszerűbben is, mint korábban — a választ.

— *Az előadások tehát aktivizálták a fiatal közgazdászokat?*

— Igen. Éppen ezért megpróbálom röviden összefoglalni az egyes előadások mondanivalóját: *Berend T. Iván* „Reform és szocializmus” c. előadásában nagy ívű gazdaság- és elmélettörténeti áttekintést nyújtott, kiemelve — visszanyúlva a klasszikusokig is —, hogy a reform kérdése a kollektivitás kérdése is. A magyar gazdasági reformfolyamat — legalábbis koncepcionális — kezdetét pedig — többségünknek újszerűen — az 1953/56 közötti időszakra vezette vissza. Ez az előadás sok, és ahogy Berend T. mondta: „okos kérdésekre” inspirálta a résztvevőket. *Vissi Ferenc* (az Országos Anyag- és Árhivatal elnökhelyettese) az 1966/68-as reformkoncepciót elemezte, rámutatva annak már eleve kidolgozatlan kérdésköreire, illetve hiányzó kérdésfeltevéseire, úgymint: az intézményrendszer megváltoztatásának hiánya, a verseny- és piacszabályozás, a kétszintű bankrendszer, az adórendszer kiépítése. A reform kérdései a gazdaságirányításon túl egyáltalán nem terjedtek ki a kultúr- és társadalompolitika területére.

Faluvégi Lajos (az Országos Tervhivatal nyugalmazott elnöke, de aki jelenleg is aktív banküzyi szakember) 1978/79-től, a reformfolyamatok újra beindulásának időszakától kezdve napjainkig elemezte gazdasági helyzetünket. Számomra érdekes volt, ahogy az OT egyik alapdilemmáját érzékeltette: a gazdasági racionalitás és a politikai elvárások közötti kompromisszumok keresését (a KGST vonatkozásában is). Véleménye szerint az utódoknak egy reformorientált intézetet adott át. Ezt talán az is mutatja, hogy a vezetők 80%-a cserélődött ki az utóbbi években, és így már 40%-uk 35 év alatti. Az OT mint „reformintézmény”, mint a „decentralizálás patrónusa” nem egyszer skizofrén helyzetállapotba került. Faluvégi Lajos végül hitet tett a szelektív struktúrapolitika mellett is.

— *Elérkezve a mához, a következő előadások is ennyire az alapvető problémákra koncentráltak? A pénzügyi- és iparpolitika róka fogta csuka és csuka fogta róka viszonyára, és ami ezzel szorosan összefügg, a szelektív gazdaságpolitikára, továbbá gazdasági racionalitás és a politikai nézőpont konfliktusára gondolok. Ez legutóbb a tv-ben a Nyers Rezső, Fekete János, Kádár Béla vitájában is egyértelműen kirajzolódott. Eddig a jövedelmező vállalatoktól vettünk el, most viszont a roszszaktól kellene, esetleg meg is szüntetve őket. Ez azonban a munkavállalók vonatkozásában sok tekintetben ellenkezik korábbi szocialista elveinkkel és politikai feszültségekhez is vezetne.*

— *Pulai Miklós* (az Országos Tervhivatal elnökhelyettese) „Növekedés vagy stagnálás 1985—87” c. előadásában többek között a gazdaságra vonatkozó minisztertanácsi rendeleteknek a nem egységes értelmezéséről, a különböző tárcák által, illetve a magyar kereskedelmi kamarai érdekképviselet nem mindig pozitív gazdasági szerepéről is beszélt. Pulai is — Faluvégihez hasonlóan — fordulatnak a gazdaságpolitikában az 1978—84 közötti időszakot tartotta (fizetőképesség megőrzése, minimális életszínvonalbeli és gazdasági növekedés). Ez a fordulat azonban pirruszi győzelem volt szerinte, hiszen strukturális változás nélkül történt. A monetáris és piaci alapokon álló szabályozás nem keményedett meg, külkereskedelmi aktívumunk eleve bizonytalan alapokon nyugodott. Pulai kihangsúlyozta, hogy az eljövendő gazdasági növekedésről csak ha — akkor alapon beszélhetünk, azaz, ha a gazdaságos export és a hatékonyság növekedése egyaránt a struktúraváltozás folyamatával jár együtt. Ekkor és csak ekkor jönnek létre a növekedés feltételei. Végül *Nagy Imre,* a KISZ- KB titkára „Reform és az ifjúság: avagy jövőnk a tét” c. együttes cselekvésre felszólító programelőadásában úgy összegezte, hogy gazdaságunk jelenlegi problémái egybeesnek a szocializmuskép válságával. Éppen ezért sorskérdés a társadalmi reformok (szélesebb demokrácia, a valós érdekek artikulációja, nagyobb nyilvánosság stb.) beindítása, megvalósulása.

HUDRA ÁRPÁD

Pályázati felhívás

A Magyar Közgazdasági Társaság Ipari Szakosztálya és a KISZ Budapesti Bizottsága 35 év alatti fiatal szakemberek számára pályázatot hirdet tanulmányok (esettanulmányok) írására az alábbi két témában:

— a vállalati magatartás, a piaci struktúra és a versenyhelyzet összefüggései;

— a külpiaci versenyképesség növelésének lehetőségei az iparban.

A tanulmányok terjedelme kb. 30 oldal legyen. Pályázati díjak: I. díj: 10 ezer Ft, II. díj: 8 ezer Ft, III. díj: 6 ezer Ft. A pályázatok beküldésének határideje: 1987. június 1. A pályázatokat három példányban az alábbi címre kérjük beküldeni: Magyar Közgazdasági Társaság Titkársága, Budapest, Pf.: 14. 1361. Telefon: 128-085.

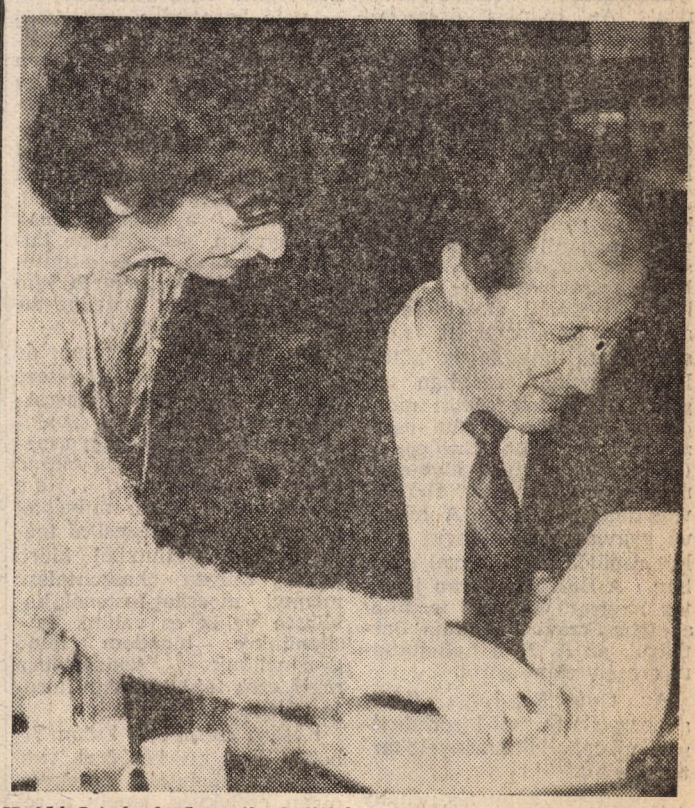

Hajdú István budapesti pb-titkár a könyvtár vendégkönyvébe jegyez

Ráday Klub — '87 tavasz

Örömmel értesültünk, hogy a vizsgaidőszak befejeztével újra teljes erővel üzemel a Ráday Klub. Februárban megkezdődik az új koncertsorozatunk. Mint nyilván tudod, az újjáalakult klub hosszú huzavona után novemberben indult. Ez a késői kezdési lehetőség valamint az újjászerveződés iránti bizalmatlanság kezdetben erősen befolyásolta mind programjaink színvonalát, mind látogatottságát. Az egyetemi klubok ugyanis szeptemberben beindultak és így a régi törzsközönséget nehéz volt újra visszacsalogatni. Másrészt pénzügyi lehetőségeink erőteljesen korlátozták programlehetőségeinket.

Mindezek ellenére késő őszi koncertsorozatunkat harmincezer forintos nyereséggel zártuk.

A kollégiumi OB-vel való megállapodás alapján december végétől februárig koncerteket nem rendeztünk. Ez idő alatt egyedüli programunk a péntek esti diszkó volt. Ily módon a nyereségünk februárra tízezer forintra csökkent, ezt az áldozatot azonban vállalnunk kellett a klub folyamatos működésének fenntartása érdekében. Tavaszi koncertsorozatunkra néhány lényeges változást vezettünk be. Az avantgárd zene területén erős konkurenciaként jelentkezett a Club 2000 néven üzemelő Almássy téri szabadidőközpont. Ugyanakkor semmiképpen sem szerettünk volna ellentétbe kerülni — programjainkat illetően — a Közgáz Diákcentrummal. Ezért február 13-tól péntek esténként rendezzük az avantgárd koncerteket, míg a szélesebb rétegek igényeit kielégítő programjainkra szombaton kerül sor. (A Club 2000 ugyanis szombaton, míg a KDC pénteken üzemel.) Klubunk tehát tavasszal kettős profilú.

Pénteki programunk egy viszonylag szűk egyetemista réteg igényeire épül, míg szombati programjaink az eddigi szimpla diszkó és filmvetítés mellett bővülnek az elsősorban a kollégiumi lakók többségének igényeit kielégítő nívós programokkal. Minderre azért nyílt csak most lehetőségünk, mert mostanra stabilizálódott a klub helyzete. Ugyanakkor, sajnos, számolnunk kell egy új tényezővel az egyetemi klubokra is vonatkozó alkoholtilalommal. Amióta a klub büféjében sört sem árulhatunk, programjaink látogatottsága megcsappant. Mindenesetre mi reménykedünk, hogy mindezek ellenére februári és márciusi programajánlatunkkal felkeltjük érdeklődéseteket klubunk iránt és ellátogattok hozzánk. Soron következő programjaink a következők:

február 13., péntek, Embersport, Neurotic koncert + videofilm,
február 14., szombat, Névtelen Nulla koncert (19.00—20.30-ig), utána videofilm: Régi idők focija + videodiszkó (lányoknak ingyenes),
február 20., péntek, Millenniumi Földalatti Vasútvonal koncert,
február 21., szombat, Boncz Géza és Lehr Ferenc humorshow, utána videofilm: A Forma—1 története + videodiszkó,
február 27., péntek, Art Deco koncert + filmvetítés: Derek Jarman: Caravaggio,
február 28., szombat, meglepetés! + videofilm + videodiszkó,
március 6., péntek, CSÉB 80 + Kézi Chopin-koncert,
március 7., szombat, Bródy János-előadóest,
március 13., péntek, Balkantourist koncert,
március 14., szombat, Tátrai—Török Tandem,
március 27., péntek, Ági és a fiúk-koncert,
március 28., szombat, Sárközy Gergely gitárművész (lute and flamenco guitar artist),
április 4., szombat, Napoleon Boulevard koncert.

Februárban újra tagsági osztás! Pénteken és szombaton 19.00—24.00 közgázosoknak csökkentett belépőjegyek, lányoknak a diszkó ingyenes! Várunk Téged is a Rádayban! Jó szórakozást kíván a Ráday Klub vezetősége.

Michl Ferenc

Vendégünk: Zalán Tibor

A Közgáz Társadalomtudományi Klub vendége 1987. február 16-án, hétfőn, este 7-kor Zalán Tibor, a fiatalabb nemzedékek talán legjobb költője (az írószövetség választmányának a tagja) lesz. Közreműködik: Czipott Géza versmondó. A rendezvény szokásos helye: a Makarenkó utcai színházterem.

★

A fiatalabb nemzedékek egyik legismertebb s talán legjobb költője, Zalán Tibor (1954) igazán nem ragaszkodik egyetlen stílushoz.

Első kötete, a Földfogyatkozás (1980) rendkívül ígéretessége mellett nem volt mentes a bombasztikus megfogalmazásoktól („Az idő Heródes-bárdja suhog fejünk fölött.") és — alföldi lévén (apja kubikus) a népies irodalom többé-kevésbé elcsépelt motívumaitól („tüzes koronájú székely Dózsa"; „leszakadt a nemzetről / Rákóczi dolmánya"). Az indulás összképét azonban nem ezek a próbálkozások határozzák meg, hanem a Kormos István, a Domján Edit emlékére írott megrázó versei s az embernek s nem csupán költőnek készülődés hű számvetései.

Álom a 403-as demokráciában (1984) című kötetében lerázza magáról a „fiatal költő" szokásos tematikáját s minden botladozását, egyben — néhány kivételtől eltekintve — a kötött versformákat is. A szabadvers látszólagos kötetlensége mögött azonban nagyon is tudatos, kötött mondendó rejtezik. Kötött nemzetéhez s kötött Európához. („Vagy mi is ilyen élve-eltemetett sereg leszünk? ILYEN! vagyunk! / (...) / A némává gyávult Tartományra döglött repülők sikoltásával rázuhan / A BÉKE".) Olyan jelentős magyar verseket ír, mint az Igor Stravinsky álma Bartókról, az A. E. a halhatatlanok esélytelenségéről.

Az Opus N³: Koga (1984) avantgarde formai kísérletezéseit, vizuális költeményeit tartalmazza.

E legújabb kötet (és néhány akvarell, 1986) azt a harminchárom darabból álló ciklust hozza nyilvánosságra, amelyért szerzője 1984-ben Graves-díjat kapott. Indulatok nélkül, tárgyilagosan, de nagy megjelenítő erővel írja le ezekben a szabályos elégiákban egy, a társadalmi kényszerek, konvenciók szorításában, történelmi, politikai mechanizmusok meghatározottságában vergődő, széthullott vagy össze sem állt nemzedék tagjának, tagjainak helyzetét, érzéseit.

Visszatekintés az első nekifutásokat követő felismerésre: „észrevétlen ültünk / üldögéltünk ott a ránkszakadt konszolidációs reménytelenségben / :elmondhatnám: lehetett volna nekünk is történetünk / hatalom-ejtett sebeinket büszkébben viseltük még mint / szerelmes fogsornyomokat / (...) már csak a szelet vártuk hiába / moccanatlan langyos volt az este".

A közéletből — melyet meg nem változtatott, de amely nekifogott megváltoztatni őt — való hazatérés: „mosakodj utánam a csontodig / a lelkedig fertőtlenedj ha a sötétben hozzádsáppadok / a függöny mögött már ott állnak az árnyak ajtónkhoz / vasalt csizmák közelednek. kint a hold kél kéken / s e lágy békében csöndben megérik a rettenet. megértsd / a villanypóznák reménytelen üzenetét: ne kutasd az / éjszakában eltűnteket: / ne kutass engem sem magadban / mert szivedbe tapos és megöl a sötét."

És mégis, a vigasztalan, de számára objektívként létező remény: „már csak a csecsemősírásnak hiszek"; „valahogy majd csak felnő gyermekünk nyelvünkből / is marad talán valamennyi rá (...) s a fogalmakat / (haza művészet ember erkölcs) szégyellni fogja mert / életünkből kiérti mind milyen haszontalan: mennyi / mocskot festenek halálosra velük és velünk és / ellenünkre, mondom felnő gyermekünk / tekintetében majd csak fájdalmunkat hordja tovább."

Keserű számvetés Zalán Tiboré. S e keserűséggel való reális szembenézés: cselekvés, olyan cselekvés, amely a remény alapját adhatja.

B. K. T.

A szabadság szerelmes agitátora

In memoriam Bódy Gábor

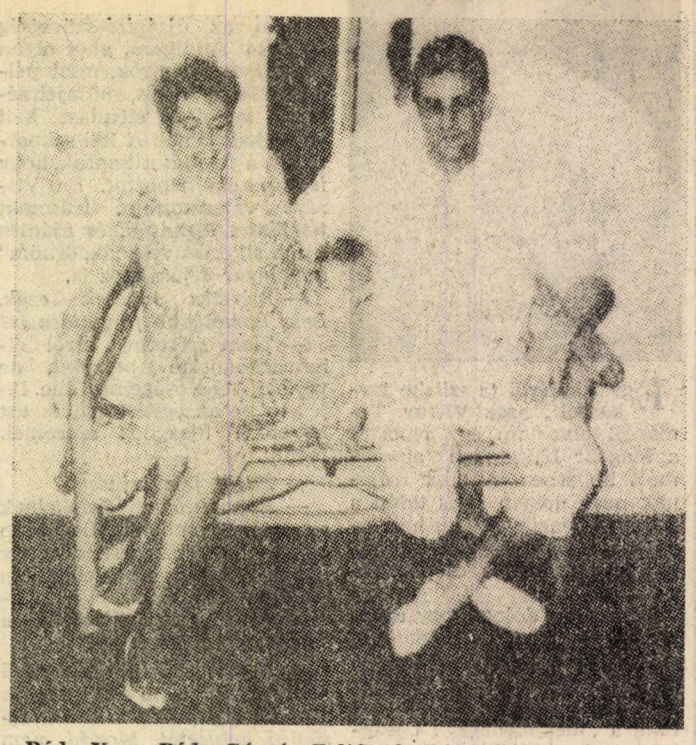

Bódy Vera, Bódy Gáspár Zoltán és Bódy Gábor 1982-ben

Oly rika a pillanat amikor a cinikus metropolisz megfáradt tömegéből egy csoport kiválasztja önmagát: az utóbbi három hétben átgumizott fehér plakáthenger, s ronggyá hajtogatott, agyonjegyzetelt műsorajánlat jelölt meg egy csoportot szerte a városban. Ingáztak a Kossuth klub és a Műcsarnok között, megszállták a Tinódi mozit, beköltöztek az Ernst Múzeumba. Csöndesek voltak, halkan jártak, keveset beszéltek, a régtől ismerősek és az itt összesodródók: a Bódy Gáborra emlékezők.

Fél négykor gyülekeztek már az első napon, s este, a kiállítás megnyitójára reménytenné zsúfolódtak a múzeumban: rokonok, barátok, munkatársak, hívek, lelkiismeretfurdaltak. Acélmonstrumokra szerelt képernyők fogadták őket, amikből egyszerre áradt megannyi mű, az Axis, a Vagy-vagy Chinatownban, a Démon Berlinben, az Eurynome tánca. S itt van maga Bódy Gábor is, az Occulata Philosophiát játszó képernyőn 1983-ból indult felénk, lézerfényeket és számítógéphangokat hagy maga mögött, ahogy jön, közeledik, egyszer, tízszer, százszor...

Ugyanígy jött mindahányszor 1981-ben a téren át, ugyanígy, többnyire feketében, a színházba, ahol a Hamleten dolgozott, a fegyveres filozófus életén és halálán. Gondoltam, látom majd a végső esten is; amikor a rendező búcsút vesz művétől az utolsó előadáson. De a sors elvette a búcsút, a színház röviddel a függöny széthúzása előtt kigyulladt. Mindhiába fogtam neki, sose tudtam hírt adni a döbbenetről, amint álltunk ott a színpad romjain órák múlva, a torokfojtó pernyében, metafizikus félelemmel. — Nektek egy szívhezszóló előadás lehetett csak, de belőlünk egy rész, ami kiégett itt — kiabálta X., s ekkor döbbentünk rá, hogy Bódy nincs sehol. Soha nem tudtam meg, ott volt-e egyáltalán, vagy sorsa megkímélte — ettől legalább. Álmodom néha azzal az agresszív vörössel, amivel a hajnali nap ott Győrben másnap fölriasztott...

Kipihent ember egyfolytában, alvás nélkül végignézheti Bódy Gábor összes megmaradt munkáját: az Agitátoroktól a Walzerig 26 órányi a 33 tételes kinematográfiai életmű.

Mindenekelőtt a nagy filmek: az Agitátorok, amit Bódy első filmjeként jelöl, bár ezt még nem ő rendezi. A forgatás miatt másodízben szakítja meg tanulmányait az ELTE-n (először unalom, csalódottság és szerelmi szenvedély volt az ok), a film forgatókönyvírója, munkatársa, színész. Fölsziszszen a nézőtér a Tinódi moziban, mivé lettek azóta a vászonról ránk néző fiatalok! A bölcsészkar földszintjén, a Ráday utcai közgáz koleszban Bódy Gábor, Hobó, Dobai Péter, Kern András, Zala Márk, Pécsi Vera játssza el a Tanácsköztársaságot, s a filmben Papp Zsolt az, aki a Moszkvából hazatérő bolsevikok nevében kinyilatkoztatja, hogy „Aki nincs velünk, az ellenünk, de még jobban ellenünk van az, aki csak kicsit van velünk." És mindegyikük kezében ott a fegyver, s terroristaként lőnek is vele. A Bódy játszotta emberszívű agitátor valahol a Tisza mentén hal bele optimista rögeszméibe. 1968-69-et írunk ekkor.

„Történelmi tanulmányaimból a XIX. század ragadta meg érdeklődésemet... A filozófiából pedig egy-egy alak: Herakleitosz, Bacon, Descartes, Hegel, Kierkegaard, Marx, Nietzsche, Wittgenstein, Heidegger..." — írja önmagáról 1981-ben. Az Agitátorok 15 évig kényszerűen dobozban várt. Mire először vetítőbe fűzik, Bódy 28 további művet készített már. Köztük Jean Genet: Cselédekjét, Mészöly Miklós: Az Állatforgalminál, című művét, Csáth Géza: Apa és fiúját, Shakespeare Hamletjét. Diplomafilmje, az Amerikai anzix „egyike lett a magyar filmművészet »atrocitásainak«", vizsgáztatói nem fogadták el, de a Mannheimi Filmfesztiválon nyert nagydíja miatt kénytelenek voltak ítéletüket fölülbírálni. A Mafilm ezek után is csak művészeti ügyintézőnek veszi föl, s először 1930-ban minősítik át rendezővé.

Gyermeke születik 1977-ben és lakáshoz jut („ami szinte áthidalhatatlan anyagi nehézségek elé állított, de mentesített az állandó lakbérletkeresés terhe alól").

Házasságot köt 1980. december 20-án („Ezzel véget ért érzelmi nélkülözésem, és az ezzel járó kapkodó próbálkozások korszaka.").

Négy évi munka után, 1980. december 22-én, mint egy gyönyörű nászajándékot mutatta be a Nárcisz és Psychét, „a hirtelen tragikussággal lezárult életmű heroikus vállalkozását; e rideg szépségű bukott angyalt, mely bukásában mégis lenyűgözőbb, mint a magyar filmművészet megannyi sikere". (Galló Sándor, Filmvilág 83/12.)

Fia 1981. augusztusában született.

A kutya éji dala, a következő „halálos" film 1983-ból való.

Időközben Nyugat-Berlinben és az NSZK-ban dolgozott, a képírás új módja, a video foglalkoztatta: „A fotográfia, a film, most pedig különösen a televízió és a video, a képnyomtatás olyan túltelítetten van jelen a társadalomban, hogy ez a kérdés valóban egyre komolyabb. Hogy mennyire tudjuk az elsődleges valóságot annak képi formáitól megkülönböztetni, hogy egyáltalán meg lehet-e húzni a határvonalat a valóság és annak képe között — vagy talán ez reménytelen vállalkozás; talán a képek visszhangrendszerében és tükröződésében élünk, különösen, ha a kép fogalmát egy kicsit tágabban értelmezzük és arra gondolunk, hogy tulajdonképpen a nyelv, a beszéd nyelve is képek sorát közvetíti felénk, hogy az intézmények és jogszabályok is leképeződései a viszonyoknak: az ember naív természeti tudattal már nem érintkezhet a valósággal, képdzsungelbe születik bele, s miközben a képződések számát szaporítja, próbál eligazodni és rendet teremteni a szertelenül érkező visszatükröződések között... A technikai feltételei tehát többé-kevésbé megvannak annak, hogy a kinematográfia valóban kinematográfiává váljon, azaz írássá, beszéddé, nyelvvé, amely mozgással, képekkel fejezi ki önmagát... A személyes megjelenésnek egy új szintje és egy új kódja a videóra mindenképpen átszármazik, mint ahogy az egész video nagy szerepet játszott a bennünket elhalmozó képek tudatosításában. Annak az anarchikus arabeszknek, amivel a tárgyi és képi világ körülvesz minket a jeltudatosításban, a felfogásban, az emberi magatartásoknak a tárgyakhoz való újradefiniálásában, a video nagyon komoly megtermékenyítő forrás; s ezzel együtt a kinematográfikus beszédnek is új én-képet ad..."

Eközben tanít a Nyugat-Berlini Filmművészeti és Tévéfőiskolán, az ELTE-n, előadásokat tart Debrecenben, Kölnben, Budapesten, sok helyen.

Bódy Vera mondott előszót a múlt héten az Infermental Kossutth-klub-beli vetítései előtt. A nyolcvanas évek lenyűgöző új művészeti folyóirata ez, Bódy Gábor alapította, az első a maga nemében az egész világon. Bejárja az egész glóbust, minden számát mások és máshol szerkesztik, s mindez videokazettákon. A Műcsarnokban a németajkú tanítványok mutatják be munkáikat (közben filmezik is a közönséget), kazettáikon szembetűnő Bódy Gábor hatása.

Az új képírással kapcsolatos szervezőmunkája Magyarországon sohasem talált végleges intézményes gazdára. Halála napján is kilincsel, tárgyal, utolsó erejével beadványt fogalmaz...

Álltunk a még nyitott sír körül, a kicsi Bódy kezét anyja és Csaplár Vilmos fogja. — Pilinszky, Hajnóczy, Latinovits, Huszárik, jobb már az égi csapat, mint a földi — mondja Cserhalmi György az utolsó szavakat. Fönt repülő tart a kigyulladt ég felé, a Hamlet-hajnal iszonyú vörös fényei kísérnek vissza a városba a gyászmisére...

„Elhatároztam, hogy életemet a továbbiakban is a szabadságnak, a szerelemnek, a művészetnek és a tudománynak szentelem" — írta magáról egykoron a kinematográfus...

Molnár Gabriella

A Központi Könyvtárra fogták...

hogy nem díjmentesen másolja az oktatáshoz-kutatáshoz szükséges szakirodalmat, ezért ezúton szeretnénk felhívni az egyetemi közvélemény figyelmét arra, hogy a szakirodalom fénymásolása ingyenes, amennyiben az alaptevékenységbe tartozó oktató-kutató munkához igénylik a tanszékek. Formai megkötés, hogy a megrendelés a tanszékvezető, illetve helyettese (megbízottja) aláírásával érkezzék a könyvtárba, mivel a könyvtár dolgozói nem tudhatják, milyen célra igénylik a másolatot pl. KK, gmk, Economix, külső szervezetek által finanszírozott projekt. Ezekben az esetekben a másolási díj elszámolható KK- stb. munkák költségei között. Itt a megállapított ár 5 Ft/oldal. Egyetemi oktatók, hallgatók egyéni igénye esetén a másolási díj 2 Ft/oldal.

A másolási díjból származó teljes bevétel az egyetemé, amit mindennap átutalunk az egyetem csekkszámlájára.

INTERMEZZÓ

Az öltönyös fiatalember tekintete feszültséget tükröz
A koncentrálás barázdákat szánt homlokán. Laza terpeszállásba helyezkedik, könnyedén előrehajol. Kezében pénzdarab csillan meg. Két mackóruhás társa minden mozdulatát figyeli. Azután repül, forog, koppan és csúszik a pénzdarab. Nekiütközik a szegélykőnek, „részeg mozdulattal" pördül még néhányat, majd a tehetetlenség törvényének engedelmeskedve elfekszik a többi közö
Snúrverseny folyik. 1986. október 31-én, az egyetem aulájában, két diplomakiosztó ünnepség között. S az öltönyös fiatalembert hamarosan viszontlátjuk — hangosítógépei mellett, tekintete feszültséget tükröz...

Egy konzervatív hallgató

AIE — SECtor

Egy kicsit bővebben...

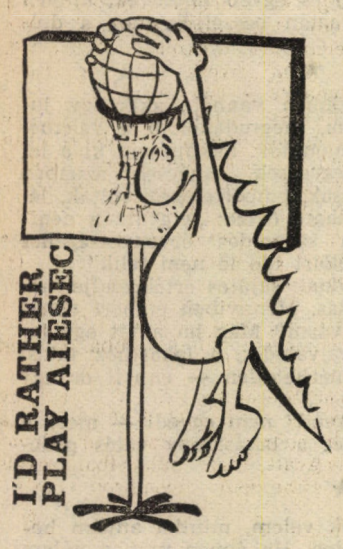

Hadd mondjuk el egy kicsit bővebben, hogy valójában mivel töltjük időnket, amikor „ájszekezünk". Nézzük végig a főbb területeket: gyakorlatcsere, szakmai szemináriumok, önképzés, közösségformálás..., na ez mind jól hangzik, de mi is ez tulajdonképpen?

A csereprogram — külföldi szakmai gyakorlatok cseréje — azért

csere,

mert annyi magyar diák utazhat külföldi gyakorlatra, ahány külföldi gyakornok kap magyar vállalatoknál állást. Így tehát fő feladatunk, minél több magyar állást szerezni. A kezdeti 2—3-ról a kiutazók száma 1985-re elérte a 61-et, de nem is ez extenzív fejlődés a fontos, hanem — és ezen dolgozunk főképp — a minőség. Tehát az a cél, hogy a diákok minél hasznosabban töltsék el magyarországi gyakorlatukat, érdekes, színvonalas, komoly feladatokat kapjanak, szívesen jöjjenek Magyarországra és vigyék el jó hírünket hazájukba. Ennek megfelelően a magyar diákoknak is felkészültnek kell lenniük, vagyis a kiválasztásban a minőségi követelmény a döntő.

Nemzetközi szemináriumok szervezésével is foglalkozunk. Elsődlegesen a szakmai fejlődés, ismeretszerzés, nemzetközi tapasztalatszerzés a céljuk, és lehetőséget biztosítunk nem AIESEC-eseknek is, hogy mint a gyakorlatcserében, ezeken a programokon is részt vehessenek. Nemcsak az általunk szervezett, hanem a külföldi AIESEC szervezéseken is, jelenleg épp két (finn, svéd) szemináriumra lehet pályázni!

Az önképzés egyik fontos területe az önálló tárgyalási döntési képesség kifejlesztése, amelyet a vállalatokkal való kapcsolatkialakítás és -tartás során a gyakorlatban tökéletesíthetjük. A tárgyalások, szerződéskötések természetesen nem öncélúan zajlanak, hanem

állásszervezés,

valamint szervezetünk anyagi alapjának előteremtése a cél. Az eddigi direkt anyagi támogatás helyett azonban egyre inkább arra törekszünk, hogy mi nyújtsunk bizonyos szolgáltatásokat (exportmisszió, reklám, kiadványok, állásbörze stb.), és így nyerjünk szponzorokat. Belső munkánkban hatékonyságra, célorientáltságra, önállóságra törekszünk, nálunk mindenki „megvalósíthatja önmagát" (ha az értelmes és a szervezet munkáját elősegíti vagy csak egyszerűen jó buli). Nem akarunk azonban magunkba zárkózni, elszigetelt közösség lenni, ezért jelenlegi (és mindenkori) fontos feladatunknak tekintjük a Közgáz AIESEC és az egyetem kapcsolatának fejlesztését. Szeretnénk tevékenységünket jobban megismertetni a diáksággal, szervesebben kapcsolódni az egyetemi közéletbe. Szeretnénk eloszlatni az AIESEC-et körülvevő bizonytalanságot

— nyitott AIESEC-et

akarunk csinálni. Ennek legfőbb eszköze a pontos információáramlás, a részletes tájékoztatás megteremtése, hogy többen tudjanak programjainkról és vegyenek is részt rajtuk. Igyekszünk színvonalas rendezvényeket szervezni, szakmaiakat és könnyedebbeket is: előadásokat, szemináriumokat különböző általunk tanulmányozott témákban (vezetéselmélet, tárgyalásmódszertan, marketing) meghívott előadókkal is, no meg bulikat (AIESEC-karnevál stb.).

A „Közéletformáló Partyn" megtörténtek az első lépések abba az általunk nagyon fontosnak tartott irányba, hogy megteremtsük az együttműködést a különböző tevékenységcentrumokkal. Szerintünk ugyanis számos olyan „közös ügyünk" van, amelyet egymás álláspontjának ismeretében, ill. egymás segítségével, tapasztalatainak átadásával könnyebben, jobban megoldhatunk. Lehetőségeinkhez mérten tehát hozzá kívánunk járulni az egyetemi közélet javításához, színesebb, élénkebb egyetemi élet megteremtéséhez.

Jövőre a Szaturnuszra is tervezünk gyakorlatokat

AIESEC „főhadiszállás"

Figyelem!

Az AIESEC MKKE helyi bizottsága fotópályázatot hirdet amatőrök részére „Talányos képek" címmel.

Pályázni lehet tetszőleges számú, tetszőleges méretű, tetszőleges technikával (lehetőleg ne újságkivágással) készített fényképpel. A műveket, kérjük, március 13-ig az AIESEC IRODÁBA (I. em. 127.) adjátok be.

A pályamunkákból nagyszabású kiállítást rendezünk, továbbá az első öt helyezett jutalma:

AIESEC-vacsora a Kaltenberg sörözőben.

AIESEC-hírek

SÁRKÁNYBÉBIK: A főépületben lévő nagy SÁRKÁNY-on kívül további kis SÁRKÁNY-ok költöztek a Makiba, a Kinizsibe és a kollégiumokba. Ők is az AIESEC eseményeiről tudósítanak majd titeket...

PANASZKÖNYV: Panaszkönyvet készítettünk abból a célból, hogy bárkinek bármi gondja, baja, észrevétele, javaslata van az egyetemi AIESEC munkájával kapcsolatban, ebben a formában közölhesse velünk. Minden (nem névtelen) bejegyzésre egy héten belül reagálunk. Építő jellegű kritikák előnyben.

AIESEC-vicc

Két lengyel vendégmunkás beszélget az állványokon.

— Te, Tadeusz, mit akar ez az AIESEC mostanában? Előbb az a sárkány a lépcsőfordulóban, most meg ezek az írások...??

— Olyasmit hallottam, hogy valami reális képet akarnak festeni magukról, szeretnék jobban megismertetni magukat a diáksággal, meg hogy szeretnék, ha mindenki tudna a programjaikról, munkájukról és, hogy

— Állj, és te honnan tudod ezeket, he?

— Tegnap az ablakuk előtt kevertem a maltert.

„Akcióban"

— Szia Gréczi Zoli!

— Sziasztok! Ti akartok velem interjút készíteni?

— Igen. Mesélnél nekünk arról, hogyan lettél AIESEC-es?

— Amikor bekerültem az egyetemre, az AIESEC-ről az a hír járta, hogy ez egy utazási maffiaszervezet, amelynek sok nemzetközi kapcsolata van. Engem a külföldiekkel való találkozás vonzott, és úgy éreztem, szükségem van arra, hogy valahova tartozzak, ezért csatlakoztam az AIESEC-hez.

— Hogyan kapcsolódtál be az ott folyó munkába?

— Ilyen szempontból az én évfolyamomnak mázlija volt, mert éppen abban az évben, 1981-ben rendezte meg a magyar AIESEC az Európai Helyi Bizottságok kongresszusát. Ez rengeteg munkát jelentett, így minden segítő kézre szükség volt. Örömmel kapcsolódtam be a találkozó lebonyolításába.

— És mi történt utána?

— Mindenkinek magának kellett megtalálnia azt a területet, ahol a leginkább hasznossá tudta tenni magát. Az AIESEC-ben az egyetlen értékmérő a munka, az alapján ítéltetsz meg, amit leteszel az asztalra. Szerencsére itt nemcsak követelmények vannak, hanem lehetőség is arra, hogy ötleteidet megvalósítsd. Kezdetben nem volt konkrét feladatom, majd jött az ötlet, hogy csináljunk egy AIESEC-hetet. Ekkor nyílt először lehetőségem arra, hogy egy teljes programot önállóan végigvigyek. Ezzel főként az volt a célunk, hogy a már korábban is említett AIESEC-ről alkotott

maffiaképet eloszlassuk.

Emellett természetesen célunk volt az is, hogy tájékoztassuk a diákokat szervezetünk munkájáról és azokról a programokról — csereszeminárium, szakmai gyakorlat —, melyek mindenki számára elérhetők.

— Te mikor utaztál először az AIESEC-kel?

— Legelőször Tatára utaztam, az elsős táborba. Itt tapasztalt AIESEC-rókák okítottak minket, megismerkedtünk a szervezet felépítésével, a szakmai gyakornokcsere folyamatával, a marketinggel és felüdülésképpen néhány önismereti játékot is játszottunk. Persze ez csak az első lépcsője volt önképzésünknek. Az AIESEC-nek kimondatlanul is célja az, hogy pótolja azokat az ismereteket, amelyek az egyetemi oktatásból kimaradtak. Így a későbbiek folyamán különböző táborokban sajátítottunk el olyan ismereteket, mint tárgyalási készség, döntési képesség, beszédtechnika, nyilvános szereplés és más ehhez hasonló, az életben, az értelmiségivé váláshoz nélkülözhetetlen alapok.

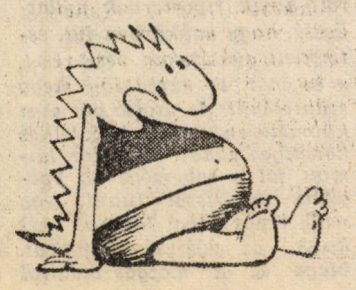

— Hogyan tudtad ezt használni a későbbiekben?

— Másodikos koromban megválasztottak az egyik csereferelősnek. A munkám az volt, hogy a külföldről Magyarországra érkező diákoknak szakmai gyakorlatot szervezzek. Természetesen ezt nem egyedül csináltam. A feladatom az volt, hogy a többi AIESEC-est megbízzam azzal, hogy vállalatokat keressenek meg, tárgyaljanak vezetőkkel és minél több állást szerezzenek. E tevékenységem során vettem nagyon nagy hasznát a különböző táborokban elsajátított ismereteknek.

— Említetted, hogy szakmai gyakorlatokat szerveztél. Te mikor vettél részt először ilyenen?

— Másodév után utaztam először gyakorlatra, Krakkóba. A későbbiekben Lisszabonban és Brüsszelben dolgoztam.

— Mi volt a munkád?

— Az első két alkalommal konkrét feladatom nem volt, de a vállalatoknál eltöltött idő mindenképpen hozzásegített az adott ország és kultúrája jobb megismeréséhez. Brüsszelben egy könyvnagykereskedelmi vállalat számára készítettem statisztikai kimutatásokat. Mindhárom gyakorlatom során a munkám mellett a lényeg az volt, hogy együtt laktam a világ különböző tájairól érkezett többi gyakornokkal. Közösen szerveztünk programokat, nemzeti esteket és sokat beszélgettünk a minket leginkább foglalkoztató kérdésekről. Ez lehetőséget nyújtott számunkra, hogy baráti kapcsolat alakuljon ki közöttünk, mely mind a mai napig tart. Fantasztikusan jó érzés, hogy a különböző ünnepekre,

születésnapra a világ minden tájairól

érkeznek képeslapok, levelek, jókívánságok. A tengerentúli barátokkal nehéz a személyes kapcsolattartás, de az európaiak rendszeresen meglátogatnak, illetve ha módom nyílik rá, akkor én megyek hozzájuk. Egyébként ahhoz, hogy külföldiekkel találkozzál, elég, ha részt veszel a szemináriumok, gyakornokok számára készülő programok szervezésében. Nyaranta több mint 100 külföldi diák érkezik Magyarországra, ami kiváló alkalom a nyelvgyakorlásra, ismerkedésre, az eltérő kultúrák egymáshoz való közelítésére.

— Melyek voltak a legemlékezetesebb „akcióid"?

— 1984-ben a magyar AIESEC nyerte el az Európai Motivációs Szeminárium rendezési jogát, amelynek a szabadidős program részéért voltam felelős. A nemzetiségi partik mellett szerveztünk borkóstolót, hajókirándulást és KFT-koncertet. Az AIESEC-ben egy-egy tisztséget mindenki minimum két évig tölthet be, így cserefelelősségem után nem volt megbízatásom. Erre kitaláltuk Kalmár Péter barátommal, a jelenlegi elnökkel, hogy szervezzünk egy szemináriumot a magyar gazdaságról és a hazai ösztönzési rendszerről.

— Hogy sikerült?

— Nagyon jól, annál is inkább, mert a rendezvény utolsó két napját egy XVIII. sz.-i barokk kastélyban töltöttük. A szeminárium résztvevői azóta rendszeresen visszatérnek Magyarországra.

— Ha 3 szóban kellene összegezned az AIESEC lényegét, mit mondanál?

— Önképzés, önmegvalósítás, nemzetköziség.

— Köszönjük a beszélgetést. Szia!

— Sziasztok!

Mányai I.—Győry E.—Szarvas L.

Teszt
Sto takóje ájszek?

Aki a 13 + 1 kérdésből 0, 1, 2... 14. pontot ér el (minden helyes válasz egy pont), azt szeretettel várjuk az AIESEC tagjai közé, mert nagy jövő vár rá. (Könnyítésül a helyes válaszokat előre dőlt betűvel szedtük.)

1. Mi az AIESEC?
   a) maffia
   b) tegnapfia
   c) *Közgazdászhallgatók Nemzetközi Szervezete*
2. Az AIESEC rövidítés milyen nyelven van?
   a) lett
   b) nem is volt
   c) *francia*
3. Mikor és hol alakult a szervezet?
   a) *1948, Stockholm*
   b) 1918. Tomszk
   c) i. e. 348, Szalamisz
4. Hány ország, hány egyetemén működik helyi bizottság?
   a) *64 ország 500 egyetem*
   b) 1450 orsz. 3500 egy.
   c) 3 orsz. 1 egy.
5. Mi az AIESEC fő célja?
   a) a szeszfogyasztás fellendítése
   b) *szakmai gyakorlati tapasztalatszerzés, a világ népeinek kölcsönös megismerése*
   c) küzdelem a poloskák ellen
6. Mik a szervezet főbb programjai?
   a) gruppenszex
   b) kártyanaptár-, szalvéta-, jelvény-, és bélyegcsere
   c) *szakmaigyakorlat-csere, szemináriumok, állásbörze*
7. Melyik programunk nyerte el 1984-ben az „Év legjobb rendezvénye" díjat?
   a) *Európa Régió Szeminárium*
   b) Drinking Meeting
   c) Ki tud többet a beléndeki tanácselnökről? c. vetélkedő
8. Mi volt a '85 áprilisi nemzetközi szemináriumunk témája?
   a) Hogyan öntözzük a tarhonyabokrokat?
   b) Az AIESEC PISTOLS együttes össztömegének alakulása 1983—84-ben
   c) *A magyar gazdaság és külkapcsolatai*
9. Milyen nagy AIESEC-esemény lesz '87-ben Magyarországon?
   a) az AIESEC piacra dobja az első Isaura-babákat és pelenkákat
   b) *megrendezzük az Európai Helyi Bizottságok Találkozóját*
   c) a magyar AIESEC kettéválik, a másik szervezet neve BIESEC lesz.
10. Mi alapján választódnak ki a külföldi gyakorlatra utazók?
    a) lutri
    b) *pontrendszer (ált. műveltség, nyelvtudás, tanulmányi-tudományos munka stb.)*
    c) sör-virsli verseny.
11. Mi az exportmisszió?
    a) utazási iroda hittérítőknek
    b) *a kiutazó diákot egy magyar vállalat piackutatással bízza meg*
    c) kikötői csempészbanda
12. Ki lehet AIESEC-es?
    a) csak szőke, kék szemű, 90-60-90-es mértékkel rendelkező lányok
    b) mindenki, 48-as lábszag alatt
    c) *bárki, aki hallgatója egyetemünknek, pl. te is!*
13. Mely két Tamás keresztnevű jeles magyar személyiség mondhatja el magáról, hogy tiszteletbeli tagja az AIESEC-nek?
    a) Somló T.
       Vitray T.
    b) *Bácskai T.*
       Beck T.
    c) Wichmann T.
       Heller T.

13 + 1. Mit nyújt az AIESEC neked, a diáknak?
   a) kezet
   b) tapasztalatszerzést
   c) szakmai fejlődést
   d) látókörbővülést
   e) barátokat
   f) lehetőséget a nyelvgyakorlásra
   g) részvételi lehetőséget nemzetközi gyakorlaton és szakmai találkozókon
   h) az önmegvalósítás korlátlan lehetőségét
   i) rengeteg vidámságot, szórakozást, bulit.

Az oldalt összeállította: Szarvas László I. éves hallgató

„Növekedjék a kk-érdekeltség

A szakszervezeti bizalmitestület január 22-i ülésén — melyen *dr. Horváth Péter*, a Pedagógus Szakszervezet központi vezetőségének osztályvezetője is jelen volt — *négy napirendi pont szerepelt* eredetileg.

Az első napirendi pont a *munkaügyi szabályzat tervezete lett volna, de menet közben kiderült, hogy az egyetemi tanács még nem tárgyalta, így a bt ennek megvitatását elnapolta.*

Ezután *a kk-szabályzat tervezete került sorra.* Hosszas vita után az ülés *a következő főbb változtatásokat eszközölte a tervezetben: A kk-munkát végzők részesedését 49 százalékról 55-re növelte, a gazdasági igazgatóságot és a könyvtárat érintő kk közvetlen jutalomösszegét 22 százalékban határozta meg. A változtatások elve* az volt, hogy a jogszabályi lehetőségek keretein belül *növekedjék a munkát végzők érdekeltsége.*

Harmadik napirendi pontként a *társadalombiztosítási tanácsot egészítette ki a bt.* Erre azért került sor, mert egyrészt a szükséges öt tagnál kevesebb volt a tt-ben, másrészt *Papp Nándor lemondott. A tt új tagjai Boros Imréné elnök, Sulyok-Pap Márta, Gönczi Barnabás, dr. Lovász Andrásné, Ormos Zsoltné.*

Végezetül *Boros Imréné* tt-elnök beszámolója hangzott el, *tájékoztatást adott a segélyezésről*, a Pedagógus Szakszervezet által szervezett *rákszűrésről és a nyugdíj-előkészítő albizottság munkájáról.*

Említést érdemel *Boér Andrásné hozzászólása* (a nyugdíjas alapszervezet vezetője), aki egyrészt *megköszönte az szb nyugdíjasokra fordított figyelmét*, másrészt hangsúlyozta, hogy *ez a nyugdíjasok gondjait nem oldja meg. Kérte, hogy az aktív dolgozók ne veszítsék el a kapcsolatot nyugdíjba vonuló kollégáikkal*, mert pl. a beteg nyugdíjasok látogatását is a nyugdíjasok szervezik.

B. J.

Új könyvek

Szocializmus és reform

Az Akadémiai Kiadó jelentette meg *Berend T. Iván Szocializmus és reform című könyvét.* A kötet válogatás a szerző előadásaiból, cikkeiből. Olvashatjuk a *Liska Tibor szocialista gazdasági modelljéhez írt jegyzeteket*, a vita az „ötvenes évekről", a marxi szocialista gazdaságkép és reformfolyamatunk, a felzárkózás esélyei című és más írásokat.

Szintén az Akadémiai Kiadó gondozásában látott napvilágot *Práger László Gazdaságon innen és túl, A szocialista vállalat parttalan funkciói című könyve.* A szerző a szocialista vállalatot vizsgálva tesz láthatóvá olyan, a gazdaságirányítás és a vállalat, a társadalom és az egyén számára egyaránt meghatározó pontokat, amelyek egy részének létezéséről nem voltak eddig biztos ismereteink.

Az Akadémiai Kiadó ipargazdasági értekezések című sorozatában *A középtávú tervezés iparvállalatainknál* című mű jelent meg. A kötet *szerzői Bod Péter Ákos, Demeter Katalin, Huszár Józsefné, Nádor Éva, Papanek Gábor és Sárkány Péter*, a vállalati középtávú tervezés problémáját boncolgatják a népgazdasági összefüggésektől a vállalati hatékonyságra való hatásáig.

„Fotogén"

Elment lényed, fényed...

Elment lényed, fényed
Hirtelen
Miként jött tested-lelked
Lelkemben vihart kavart
Szívemben zápor söpört.
Fáj nagyon
Fáj a nyár szeszélye
Fáj
Nagyon fáj
A napok múlása
Eltávozott gyöngeséged
Lelkemvédő jóságod
Megállt az idő.

Mit szeretünk a nyár kegyetlenségében?
Mit imádunk a tavasz mulandóságában...?

Mostafa

ZSUBORI ERVIN

Téli paradoxon

csak a jéghideg éjszakában
ragyognak kristályként
a csillagok

választhatunk(?):
fagyra-nyílt végtelen
vagy
ködfelhős burok

„Az egyenlősdit megszüntetjük"

Az elmúlt időben egyes tevékenységcentrumok működése kapcsán szóba kerültek a KISZ pénzügyei. Nem egészen tisztázott a közvélemény előtt, mi tartozik a KISZ-hez, honnan származnak a bevételek, mire költik azt. Ezekről beszéltem *Horváth Gyula* titkárral.

— *Milyen forrásokból származnak a bevételek, mekkorák ezek nagyságrendileg?*

— Minimális összeg folyik be a tagdíjakból. Az egyetem részesedési alapjából évente mintegy 450 ezer Ft-ot kapunk szerződés szerint. Ez nem mind a mienk, az idén kb. 180 ezer Ft a közművelődési bizottságé, 220 ezer Ft a Hallgatói Tudományos Tanácsé, a maradékot kapjuk mi. A szabályozás változásai miatt (megszűnt az R alap, helyette érdekeltségi alap van) új szerződést kötünk. Remélhetőleg az eloszthatő pénzek növekedésével emelkedik a nekünk jutó összeg is. Az új szerződés szerint a már említett két szervezet nem rajtunk keresztül, hanem közvetlenül kapja meg a pénzét. Megjegyzem, az összeget nem egyszerre kapjuk meg, az eddigi szokások szerint nagyjából két egyenlő részben.

— *Egyéb pénzforrások vannak?*

— A különböző részvényeket, mint Közgazdászból, a gólyabál, KEN stb., igyekszünk nyereségesre csinálni. (Tavaszszal a KEN veszteséges volt.) Ezenkívül vállalati támogatásokat szerzünk, valamint pályázatokat adunk be a KISZ KB-hoz, KISZ BB-hoz, a Müv. Min.-hez.

— *Mire fordítjátok a keretet?*

— Támogatjuk az egyes szakokat, az instruktorokat, az első évfolyamot, a sportrendezvényeket, fizetjük a táborokat és a jutalmak, kitüntetések fedezetét is mi adjuk. Nagyságrendileg a jutalmazásra fordított összeg a legnagyobb, kb 110—115 ezer Ft. Ebben benne van a hivatalos kitüntetéseken kívül az összes tevékenységcentrumban kiemelkedően dolgozók jutalma is, tehát nemcsak a KISZ-eseké. A KISZ-bizottság közvetlen költségei viszonylag kis összeget tesznek ki.

Terveink szerint az elosztás eddigi „automatizmusán" változtatni fogunk. Az egyenlősdit megszüntetjük, és differenciáltan osztjuk el a pénzeket félévente pályázatok útján, lévén, hogy különböző tömegeket megmozgató eltérő fajsúlyú tevékenységcentrumok működnek.

— *A közművelődési titkársághoz, AIESEC-hez, SG-hez és egyéb közösségekhez pénzügyileg mi közötök van?*

— Annyi, hogy csak nekünk van MNB-számlánk. Nincsenek külön alszámlák, így ezen az egy számlán vezetik mindannyiunk pénzét. Mi itt házon belül mindig pontosan nyilvántartjuk, kinek mennyi pénze van, mennyit költhet még.

B. J.

Sajátos értékrend(?):

Egy elhalálozás = egy lakás

Nemrégiben a házinénim azzal állt elő, kérdezzem meg a szüleimet, kötnénk-e vele eltartási szerződést. Tájékozódjunk, mik a jogi és egyéb feltételek, milyen „áldozatokat" vállalnánk, aztán beszéljük meg a dolgot. Ebben maradtunk.

★

Ismeretségi körömben többen vannak, akik így jutottak lakáshoz. Gondoltam, megtudakolom a véleményüket. Mindannyian azt mondták, használjam ki a lehetőséget. A kísérő megjegyzések, tanácsok azonban elkeserítettek. Mert cinikusak, embertelenek voltak, lényegük pedig ebben foglalható össze: „vigyázz a nénire, de csak addig, míg a szerződés érvényességéhez szükséges, a tanács által előírt idő le nem telik"

Ennek a gondolkodásmódnak sajátos értékrendje van: egy elhalálozás = egy lakás. Mennyiben emberi vonás egy másik ember halálát várni? Még ha a tét egy lakás is? Az emberélet devalválódik, a lakás(hoz jutás) árán mérhetővé válik a mérhetetlen — ennyit ér egy ember élete?

Sajnos az effajta „értékrend" nem egyedi — mert a magukra maradt öregek és a lakáshiány valós probléma társadalmunkban.

★

A házinénim úgy törődik velem, mintha anyám helyett anyám lenne itt Pesten. Ha éppen mos, s nálam is talál szennyest, kimossa. Időnként még nagy sütést-főzést rendez, olyankor rám is gondol. Amikor beteg voltam, ellátott tanáccsal, gyógyszerrel, lévén gyógyszerész a szakmája. Hetvenhat évesen éppoly tevékeny, mint ifjúságában.

★

Újabban félek. Magamtól. Attól, hogy esetleg megváltozom, ha megkötöm az eltartási szerződést. Hogy számomra is felbecsülhetővé válik a felbecsülhetetlen.

Újabban félek, mert tudom, ha nem kötöm meg a szerződést, várhatok a lottó ötösre — és a saját halálom valószínűsége nagyobb, mint az öttalálatosé.

B. J.

Új ef-lapok

Az utóbbi hetekben kétszer is megjelent az ef-lapok, a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsának tájékoztatója. Kijött az 1986/11—12-es és az 1987/1-es szám is.

A tartalomból: Létfontosságú előrelépés — az új felsőoktatási jogszabályok. A KISZ-szervezet mint rendszer. Ifjúságszociológia. Új egyetemi folyóirat: a Határ. Mi is az a Fábry-kör? Ötödször a Hanságban — amatőr néprajzosok. A honismereti és társadalomismereti klubmozgalomról. Segénység a mai magyar társadalomban. Bibó István: Válogatott tanulmányok. Politológia. Szilágyi Domokosra emlékezünk. Bretter György kiadatlan írásai. Interjú Allen Ginsberggel. Ryszard Kapuscinski írásai. Beszélgetés az ausztriai magyarságról. Beszélgetés a kárpát-ukrajnai magyarságról. Pályázati felhívások.

Egy győzelem, egy vereség

A kosaras lányok a szombathelyi rangadón sajnos vereséget szenvedtek. Szombathely—Közgáz 76:64 (félidőben 39:21). Legjobb dobók: Orbán Ildikó (17), Halmi Krisztina (12), Szarka Györgyi (9). A csapatból tanulmányi okok miatt e hétközi mérkőzésen hiányzott Csányi Andrea és Radocza Andrea. Talán velük sikerült volna győzni.

A hétvégén a Csepel ellen már jobban ment a játék. Közgáz—Csepel 79:63 (félidőben 46:35). Legjobb dobók: Szarka Györgyi (17), Orbán Ildikó (15), Csányi Andrea (12).

Győzelem a TF ellen

A női röplabdacsapat három—nullás győzelmet aratott a TF csapata ellen. A legjobb játékot Ecker, Binder és Sarlós mutatta.

Síkirándulás

Az egyetemi szb február 15-én, vasárnap síkirándulást szervez a Mátrába. A buszba reggel 7 órától lehet beszállni az egyetem főbejárata előtt. Indulás negyed nyolckor, visszaérkezés délután hat órakor. Az úticél: Pásztó—Mátraszentistván.

EGYETEMI ÉLET

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT

Szerkesztőség: 1093 Budapest IX. Dimitrov tér 8.

Telefon: 174-548

Kiadó: Hirlapkiadó Vállalat Budapest VIII. Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó: TILL IMRE vezérigazgató

87—3732. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető: CSÜNDES ZOLTÁN vezérigazgató

Futás az életért

Ez a cím egy sportvállalkozás neve. A kanadai Steve Fonyo elhatározta, hogy keresztülfutja Kanadát. 8000 km-en át!

Az Atlanti-óceántól indult 1984-ben majdani célja, a Csendes-óceán felé. Vajon melyikünk vállalkozna ilyesmire, még két egészséges lábbal is? Ugyanis Steve — féllábú. Bal lábát rákosodás miatt amputálni kellett, helyette protézist kapott. Műlábát az óceánba dugta, s elindult, hogy majd hasonlóan érkezzen meg a szárazföld túlsó partjára. Maga a vállalkozás közel egy évig tartott. De mielőtt azt hinnénk, hogy egy magányos futó mutatványáról van szó, pár szót Steve Fonyóról: nagyon szerény fiatalember, s akár a lányok figyelmét is felkeltheti kisportolt, férfias alakja. Ő nem magának futott, nem feltűnni vágyásból, hanem gyűjtést indított a rákkutatás pénzügyi alapjainak megteremtéséért. Ennek az akciónak volt része, gerince a futóvállalkozás. Idejét nem kizárólag a futásnak szentelte, útja során beszédeket tartott, esténként mindenütt tömegek hallgatták őt. Közben gyűltek az adományok.

Az első napokban 35 km-t futott, mivel az idő is kedvező volt: késő őszies. Az út elején kisebb konvoj kísérte: rendőrautók és barátok. Néha, a városok közelében futók, kocogók követték egy darabon, ezzel is enyhítve magányát. A szembejövő kamionok megálltak, s a karosszériájukra autogramot kértek. De a könnyű napok után jött a kanadai tél, amely keményebb, mint a mi januárunk volt. Steve láthatóan sokkal nehezebben mozgott, nélkülözve minden könnyedséget. Sokszor szállt a hőmérő higanyszála mínusz 45 C-fok alá, de ő dacolva mindezzel, ment tovább. Reggel hattól délután négyig. Futott a szembeszélben a hideg sarki télen át. Később az arcára maszk került, és időnként az őt kísérő szülei autóbuszának kitárt mellső ajtaja fogta fel a jeges szelet. De Steve csak ment. Útközben megkoszorúzta annak a szintén féllábú futónak a szobrát, aki előtte próbálkozott hasonló útvonalon, de neki sajnos nem sikerült megpillantania az óceánt. A rák félúton elhatalmasodott rajta, s futás közben érte a halál. Fonyo csak az ő példáját akarta sikerre vinni. Tehát már félúton tartott, 4000 km-t maga mögött hagyva.

6000 km-nél Steve lábfájdalmakra panaszkodott. Repülőgéppel vitték speciális rákkivizsgálásra. Szerencsére az eredmény negatív volt. Útját onnan folytatta, ahol abbahagyta. Szülei, akik mindvégig kísérték, szerették volna, ha feladja az emberfeletti küzdelmet. Ő hallani sem akart erről. Egyik riporternek nyilatkozta, hogy napközben fut, esténként gyüléseken vesz részt, s ez már 40 napja így megy szüntelenül. Az utolsó pár száz kilométeren ismét sok lelkes követője akadt. Ilyenkor látszott jól a sebessége is. Speciális mozgással futott: egy nagy lépés a bal lábával, két kisebb az egészséges jobbal. Maga ez a mozgás oldalról nem tűnt gyorsnak, csak amikor mellette futottak, látszott igazán a sebessége. Keresztülment saját városán is. A tartománya a területén megtett kilométerekért fizette az adományt. Az óceánhoz közeledve ismét kiújultak a fájdalmai. Az arcán látszott, hogy már nem öröm számára a futás. A táv végén ismét belelógatta a lábát a vízbe, valamint beleöntötte a magával hozott üveg vizet is. Az egész város ünnepelte őt azon az estén. Fesztiválszerű ünnepélyt rendeztek a helyi sportcsarnokban, ahol megható beszédet tartott hősünk. Ismét felcsendült a már ismerős dal, amit egykori osztálytársa szerzett. E rendkívül ritmusos zene mozgásra ingerelte azoknak a lábait is, akik csak videón nézték az egészet. A szöveg arról szólt, hogy ne add fel, Steve, tarts ki, közel a cél.

Nemcsak a futás, hanem a gyűjtés is sikerrel zárult. 15 millió dollár gyűlt össze az urnákban, csekkeken. Természetesen az ilyen, vagy ehhez hasonló tetthez az kell, hogy a közönség figyelmét felhívják a vállalkozás céljára. Nagyon jó propagandát igényel előtte és közben is, hogy egy magányosan küzdő ember teljesítménye arra indítsa a polgárokat, hogy egy nemes cél érdekében megnyissák a pénztárcájukat. Itt minden megvolt. Természetesen a felszerelést és a költségeket különböző cégek állták, kihasználva a reklámlehetőséget. Útközben 17 (tizenhét) pár cipőt szaggatott szét Steve, s elkopott hat protézise is

Aki ott volt, és látta az erről készült videót, az tudja, milyen felemelő érzés volt mindezt nyomon követni. Így marad meg az emlékezetben egy kedves, barátságos fiatalember: Steve Fonyo.

G. Z.